

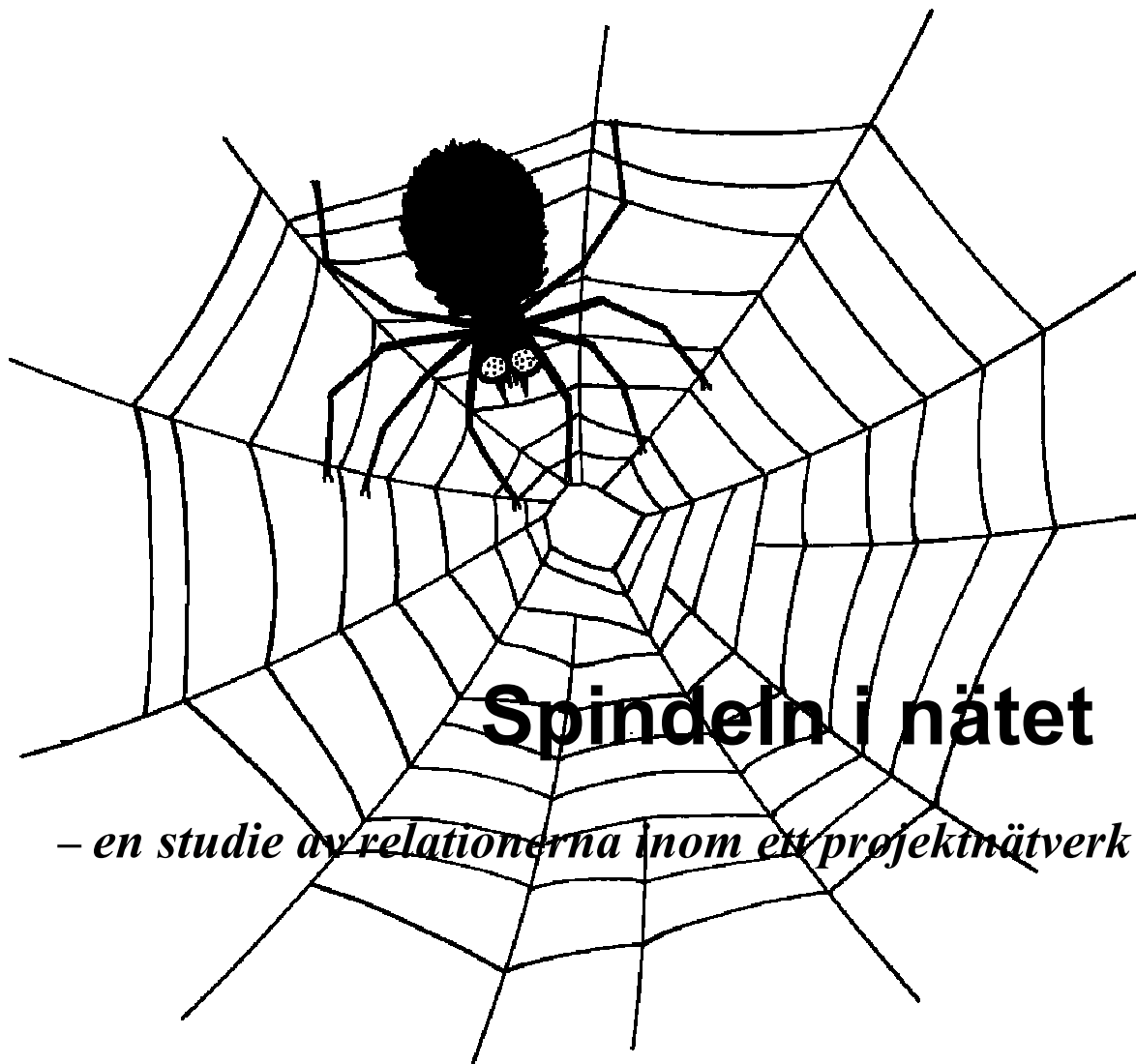

LUNDS UNIVERSITET
Campus Helsingborg

Institutionen för Service Management

SMTX06 Kandidatuppsats 15 hp

Handledare: Cecilia Fredriksson

Spindeln i nätet

– en studie av relationerna inom ett projektnätverk

Tina Andersson 811229-7869

Petra Forss 841030-1900

Tove Wredler Wennström 841123-0306

Innehållsförteckning

1 INLEDNING.....	4
1.1 SOCIALA NÄTVERK OCH DRAKFESTIVALEN	4
1.2 PROBLEMFÖRMULERING	5
1.3 SYFTE.....	6
1.4 FORSKNINGSPRÅGOR.....	6
2 TEORETISK RAM.....	7
2.1 TEORETISK AVGRÄNSNING	7
2.2 NÄTVERKSTEORI.....	8
2.2.1 Nätverkets uppbyggnad och grindvaktens kontrollerande position.....	9
2.2.2 Starka och svaga band inom nätverket	9
2.2.3 Strukturella hål och vikten av en brobyggare	10
2.3 EVENT	10
2.3.1 Eventet i dess kontext	11
2.4 PROJEKTNÄTVERK.....	12
2.4.1 Det politiska torget	12
2.4.2 Konflikter och konsensus inom projektnätverket.....	13
3 METOD	15
3.1 METODIK.....	15
3.2 KVALITATIVT ANGREPP	16
3.2.1 Databesamling.....	17
3.3 KVALITATIVA INTERVJUER	18
3.3.1 Formen för intervjuerna.....	19
3.3.2 Struktur och frågor	19
3.3.3 Omgivande faktorer påverkan.....	20
3.3.4 Urval.....	21
3.3.5 Transkribering.....	22
3.4 METODKRITIK.....	22
3.4.1 Validitet och reliabilitet	22
3.4.2 Reflektion kring empiriskt material	23
3.4.3 Litterär källkritik	24
4 DRAKFESTIVALEN OCH DESS NÄTVERK.....	26
4.1 DRAKFESTIVALEN	26
4.2 FAGERVIKS KANOTKLUBB	27
4.3 SELÅNGER BANDY	28
4.4 FESTIVALGENERAL - DAN HENRIKSSON.....	28
5 ANALYS	30
5.1 DRAKFESTIVALEN SOM EVENT OCH PROJEKTNÄTVERK.....	30
5.1.1 Innovation som överlevnadsinstinkt	30
5.1.2 Inte i samma båt, men ror mot samma mål	31
5.1.3 Vikten av förståelse när skilda intressen förenas.....	34
5.2 "VÄLKOMMEN TILL MITT POLITISKA TORG!" SÄGER GRINDVAKTEN.....	35
5.2.1 En färgskiftande festival – vem håller i penseln?.....	35
5.2.2 Nya ansikten – gamla organisationer	36
5.2.3 Finns det bara en vinnare?.....	38
5.3 RESURSER OCH MAKTFÖRHÅLLANDEN.....	38
5.3.1 Socialt kapital – stödtrådar i nätet	39
5.3.2 En oersättlig grindvakt.....	39
5.3.3 Spindeln – den centrala brobyggaren.....	40

5.4 RÄCKER DEN GEMENSAMMA HISTORIAN?	41
5.4.1 En lojal vän i blåsväder – förtroendet upp till bevis	41
5.4.2 Ensam är inte stark.....	42
5.4.3 Vem lämnar en vän i nöd?.....	44
6 SUMMERING OCH SLUTSATSER	45
7 AVSLUTANDE REFLEKTIONER	47
8 KÄLLFÖRTECKNING.....	49
7.1 TRYCKTA KÄLLOR	49
7.2 VETENSKAPLIGA ARTIKLAR	49
7.3 ELEKTRONISKA KÄLLOR.....	50
7.4 EMPIRISKA KÄLLOR.....	50
7.4.1 Intervjuer.....	50
7.4.2 Dokument.....	50
9 BILAGOR	51
BILAGA 1 – URSPRUNGLIG INTERVJUGUIDE TILL DJUPINTERVJUERNA	
BILAGA 2 – INTERVJUGUIDE, KENT NORDLUND TRAVRESTAURANGEN I BERGSÅKER	
BILAGA 3 – PROTOKOLLSUTDRAG FAGERVIKS KANOTKLUBB, DRAKFESTIVALÄRENDEN	

1 Inledning

Uppsatsen inleds med en presentation utav det valda ämnesområdet och studieobjektet. Därefter förs en kort diskussion kring fenomenet nätverk och i synnerhet projektnätverk, vilket mynnar ut i en problemformulering, ett syfte och ett antal forskningsfrågor.

1.1 Sociala nätverk och Drakfestivalen

Fagervik fick frågan från Svenska Kanotförbundet: 'Vill ni genomföra en festival i Sundsvall?' och då tänkte Fagervik att det där kan bli stort så att vi måste ha en samarbetspartner. Då frågade de Sundsvalls Simsällskap 1991: 'Vill ni vara med och köra en Drakbåtsfestival?'. Då sa ordföranden i Simsällskapet, som kommer varje år och dricker ett par öl på festivalen och så kommer han fram till mig och säger: 'Fan att jag sa nej'. Då sa han: 'Det där låter som skit, det där vill vi inte vara med på'. Sedan gick de faktiskt till en annan klubb tror jag också innan och Selånger fick frågan som tredje förening. Då sa föreningen nej egentligen men det var en gubbe som sa ja, så han ställde upp för Selånger. /.../ 'Det där kan bli hur stort som helst.' Han var första krögaren. Första året var det fyra båtar som tävlade och då tog han sin klotgrill från altanen hemma. 1992 var det här. Han köpte ett sådant här pack med 45 stycken 90 gramshamburgare, ketchup och senap. Och så hade han en karta med Coca Cola. Han sa: 'Och jag sålde alltihop'.¹

Det har alltid varit viktigt att känna rätt personer och skapa gedigna nätverk både för privatpersoner och företag. "Människor är i grunden sociala", säger Bengt Johannisson, professor vid Växjö universitet. "Men även företag är sociala varelser. /.../ Jag tror att man ska fokusera på relationer istället för på personer eller företag. Ett personligt nätverk och kompanjonskap mellan företag är viktigt för en drivkraftig utveckling".² Nätverk och dess relationer belyses ofta som viktiga och används för alla typer av mänskliga sammanslutningar. Nätverk och relationer förekommer i många olika skepnader eftersom de deltagande aktörernas situationer ser olika ut och därmed påverkar faktorer som maktbalans och beroendeförhållanden.³ I och med den ökade medvetenheten om nätverk som en föreställning för sociala relationer har vi lärt oss att utnyttja relationerna för bland andra ekonomiska och politiska syften⁴. Därför har nätverk också en tydlig koppling till utbytet av resurser och socialt kapital mellan olika företag och organisationer, särskilt med tanke på vårt ständigt föränderliga samhälle.

¹ Intervju med Dan Henriksson 2008-04-23

² Gustafsson, Jonas (2002) Framgångsrika kluster är regionens kluster. Institutet för entreprenörskaps- och småföretagsforskning. Tillgänglig: <http://www.esbri.se/artikel_vis.asp?id=148>. (Läst 2008-05-13)

³ Larson, Mia (2003) *Evenemangsmarknadsföringens Organisering: Interaktion mellan aktörer på ett politiskt torg*. Örnsköldsvik: European Tourism Research Institute (ETOUR). sid 27-28

⁴ Borell, Klas & Johansson, Roine (1996) *Samhället som nätverk – Om nätverksanalys och samhällsteori*. Lund: Studentlitteratur. sid 8

Vårt val av fallstudie föll på Drakfestivalen i Sundsvall då det är ett event som byggts upp av aktörer i olika situationer och med olika bakgrund. Fallet intresserade oss särskilt eftersom resurser, intressen och mål föreföll skilja sig mellan de olika aktörerna. Drakfestivalen har funnits i 17 år och är idag Sveriges största drakbåtsfestival. Eventet utgörs av många aktörer; två arrangerande föreningar och dess medlemmar, en person anställd på heltid för att arrangera festivalen, kommunen, alla deltagande företag och privatpersoner, festivalbesökare, polis, socialen och andra myndigheter.⁵ Det innebär att eventet, med sitt projektnätverk, inkluderar både personliga och organiserade nätverk i ett flertal former, samt att ett stort antal relationer samexisterar med all den komplexitet det innebär.

1.2 Problemformulering

Nätverkstermen har blivit något av en modefluga när dagens organisationer skall beskrivas. Nätverk finns i de flesta organisationer från stora industriella kluster i USA till små fotbollsföreningar i Skåne och används allt som oftast som en beskrivning av själva organisationsstrukturen. Nätverkstermen används också i ett förespråkande syfte för att visa på vad ett företag eller en organisation måste ta del av för att uppnå konkurrenskraft i dagens föränderliga miljö.⁶

Nätverk och relationsmarknadsföring (RM) anses vara vägen till framgång, men teorierna kring dessa tar inte upp problematiken med interaktionen mellan aktörer i ett nätverk. Nätverksteorierna är snarare normativa och positivistiska och bortser från aktörernas olika intressen och relationerna dem emellan. Det är dock vanligt att aktörerna har olika och ibland motsägande intressen, mål och marknadsföringsstrategier. I ett projektnätverk som består av relationer mellan *olika* organisationer kan detta bli extra tydligt. Dessa nätverk är tidsbegränsade och har ingen tydlig auktoritär makt som bestämmer över nätverkets aktörer.⁷

I projektnätverk råder ömsesidigt beroende mellan de olika parterna eftersom en enskild aktör inte kan genomföra projektet på egen hand. Aktörerna besitter olika resurser vilka värderas olika och i sin tur påverkar relationerna i nätverket. Projektnätverk definieras som dynamiska

⁵ Henriksson 2008-04-23

⁶ Gadde, Lars-Erik & Araujo, Luis (2006) Business Recipes, Historical Narratives And The Discovery Of Networks. *The IMP Journal Volume 1, number 3*.

⁷ Larson, Mia (2002) A Political Approach to Relationship Marketing: Case Study of the Storsjöyran Festival. *International Journal of Tourism Research* 4(2):119-143.

och föränderliga vilket ger upphov till flexibilitet⁸, vilket både kan ha en positiv och en negativ inverkan på nätverket. Maktförhållanden inom ett projektnätverk är av stor betydelse då de bidrar till dynamiken inom det samt till vilken form relationer och arbetsprocess antar⁹. Då teorierna kring projektnätverk intresserar oss har vi valt att titta närmare på detta fenomen. Stämmer bilden som teorierna ger om att projektnätverk är dynamiska och hur ser maktrelationer och beroendeförhållanden ut relaterat till de resurser som finns till förfogande inom ett nätverk?

1.3 Syfte

Syftet med vår uppsats är att belysa de relationer som samexisterar i ett projektnätverk. Vi vill visa på hur faktorer inom projektnätverket och i dess omgivning påverkar relationerna samt vilken effekt detta har på projektets arbetsprocess.

1.4 Forskningsfrågor

Med utgångspunkt i projektnätverket kring eventet Drakfestivalen i Sundsvall formulerades våra forskningsfrågor till:

- *Hur ser relationerna ut och var finns de lokaliserade inom projektnätverket Drakfestivalen?*
- *Vilka resurser finns i projektnätverket och vilken betydelse har dessa för de olika aktörerna?*
- *Hur kan olikartade organisationer, mål och intressen hos huvudaktörerna bakom eventet/i projektnätverket påverka relationerna inom nätverket?*

⁸ Larson (2002)

⁹ Larson (2003) sid 30-31

2 Teoretisk ram

I det kommande kapitlet kommer vi först att presentera våra teoretiska avgränsningar för att därefter redogöra för de teorier som vi finner lämpliga att grunda vår analytiska del på. Till att börja med är en grundläggande inblick i hur nätverksteorier har uppkommit samt hur nätverk är uppbyggda av relevans. Därefter går vi djupare in i nätverksdjungeln för att utreda begrepp såsom starka och svaga band samt strukturella hål. Vi ska också redogöra för hur ett event kan ses som ett projektnätverk samt vilka specifika egenskaper det i sin tur har på eventet och nätverket däri.

2.1 Teoretisk avgränsning

Nätverksbegreppet öppnar upp för en mängd olika infallsvinklar och aspekter där vi väljer att behandla sociala nätverk. Då vi anser att det redan finns tillräckligt med forskningsrapporter kring nätverksstrukturer och kartläggning av organisationer finner vi det mer intressant att studera vad som ligger till grund för relationerna i ett nätverk.

Vid användning av nätverk som ett analysverktyg finns två ansatser; en *egocentrisk* som utgår från en specifik nod/aktör inom nätverket, samt en *sociocentrisk* där forskaren väljer att analysera nätverket som helhet genom att utgå från exempelvis ett projekt eller någon annan form av samarbete¹⁰. För att uppnå syftet med vår uppsats har vi utgått från den sociocentriska ansatsen där Drakfestivalen hjälper oss att dra gränserna för nätverket. Även om det är de enskilda aktörerna som gemensamt bildar nätverket så går det inte att belysa relationerna dem emellan om vi inte tittar på nätverket som helhet. Av praktiska skäl grundat på främst tidsbegränsning och svåråtkomlighet har vi dock inte kunnat få insyn i alla relationer inom nätverket, varför vi medvetet valt att avgränsa oss genom att studera den del av nätverket som uppfattas som mest central utav både oss och informanterna. Vi har vidare valt att fokusera på projektnätverk då ett sådant ofta är tidsbegränsat och präglat av skiftande makt- och beroendeförhållanden¹¹ vilket gör att en medvetenhet om relationerna mellan aktörerna är av stor vikt.

Enligt projektforskaren Mats Engwall kan ett projekt såsom Drakfestivalen avgränsas på två sätt; genom *objektsdefinition* och *aktörsdefinition*¹². Vi finner det relevant att angripa projektet utifrån båda definitionerna, då det hjälper oss att få en förståelse för varför helheten ser ut som den gör. I objektsdefinitionen ser forskaren projektet som en idé eller satsning. I vår studie är

¹⁰ Borell & Johansson (1996) sid 15

¹¹ Larson (2002)

¹² Engwall, Mats (1999) *Jakten på det effektiva projektet*, Stockholm: Nerenuis & Santérus. sid 139-140

objektet ett evenemang samt de aktiviteter, faktorer, beslut och aktörer som evenemanget inkluderar. Att studera alla dessa delar kan tyckas vara för stort och kanske till och med omöjligt. Vi har därför valt att fokusera på nätverksperspektivet och då framförallt på de relationer som finns mellan de olika aktörerna inom projektnätverket. Relationerna ser vi som ett resultat av de aktiviteter, faktorer, beslut och aktörer som finns inom evenemanget och i utvecklandet av detsamma. Engwalls aktörsdefinition har utgångspunkt i en enskild person eller organisation som utför en uppgift åt en kund. Projektet blir då evenemangets genomförande utifrån vad beställaren har önskat i avtalet med uppdragstagaren.¹³ I vår fallstudie kan även dessa tendenser anas då en enskild person är anställd att utföra planering och organisering av evenemanget. Eftersom det är relationer som vi valt att fördjupa oss i är det dock relevant att även titta på fler än en av aktörerna bakom evenemanget. Genom att få en inblick i hur en enskild aktör agerar utifrån dess mål, intressen, strategier och tidsperspektiv kan vi lättare skapa en förståelse för de processer som sker inom projektnätverket.

2.2 Nätverksteori

Samspelet mellan de olika aktörerna i ett nätverk är av en komplex natur där aktörerna spelar olika roller som kan vara föränderliga över tid¹⁴. För en enskild aktör är nätverket ett verktyg för att genom samverkan, avtal eller allianser uppnå mål som inte kan uppnås på egen hand¹⁵. De relationer som finns i ett nätverk existerar alltid i koppling till andra relationer, det vill säga, en relation är aldrig helt isolerad från en annan. Relationerna är heller aldrig generiska utan präglas av en unikheter formade efter deltagande individer och den rådande situationen.¹⁶ Vidare är det viktigt att förstå att i ett nätverk av förbindelser mellan företag är inte de individuella företagen oberoende. Relationerna till andra individuella företag i ett med tiden ganska stabilt nätverk skapar väsentliga beroendeförhållanden dem emellan. Mellan alla företag som på något sätt är beroende av varandra finns det mer eller mindre starka inslag av konflikt och konsensus.¹⁷

¹³ Engwall (1999) sid 139-140

¹⁴ Hägg, Ingemund & Johansson, Jan (1982) *Företag i Nätverk – Ny syn på konkurrenskraft*. Kristianstad: Studieförbundet Näringsliv och Samhälle. sid 14

¹⁵ Gustavsen, Bjørn & Hofmaier, Bernd (1997) *Nätverk som utvecklingsstrategi*. WSOY Finland: SNS Förlag. sid 21

¹⁶ Larson (2003) sid 27

¹⁷ Hägg & Johansson (1982) sid 45-46

2.2.1 Nätverkets uppbyggnad och grindvaktens kontrollerande position

För att kunna identifiera olika aktörer samt relationerna som binder dem samman tittar vi först på nätverkets uppbyggnad. Strukturen för vad som kallas ett nätverk är uppbyggd av olika enheter som består av så kallade noder vilka är sammanbundna med länkar.¹⁸ De ingående elementen i ett nätverk behöver nödvändigtvis inte vara enbart personer utan det kan även vara organisationer i samverkan¹⁹. I sociala nätverk ser vi noderna, eller aktörerna som de där kallas, som individer. Länkarna dem emellan består av sociala relationer vilka formar mönstret i nätverket. Mönstret av relationer mellan aktörerna anses också vara det som är viktigast vid en nätverksanalys och först därefter är aktörernas egenskaper av intresse. Det innebär att forskare först ser till vem som känner vem och vilka aktörer som på något sätt har relationer i form av samarbeten och avtal med varandra. Därefter ser de till den enskilda aktören samt dess egenskaper, bakgrund och rådande situation.²⁰

Det förekommer ofta att inte alla aktörer i ett nätverk har relationer med varandra, men den icke-existerande relationen kan vara av lika stor betydelse för analysen som den existerande. Om vi exempelvis tittar på ett nätverk bestående av tre aktörer varav två inte har någon relation med varandra blir den tredje aktören länken mellan dem båda. Denna aktör hamnar då i en maktposition som förmedlare eller *grindvakt* eftersom individen eller organisationen i fråga har kontroll över informationsflödet mellan de två andra aktörerna.²¹

2.2.2 Starka och svaga band inom nätverket

Den amerikanska sociologen Mark Granovetter har i sina studier kring sociala nätverk utvecklat teorin om *de svaga bandens styrka* vilket understryker grindvaktsbegreppet ytterligare. Granovetter belyser bland annat fördelarna med de svaga band/relationer som finns inom och mellan olika nätverk. Teorierna tar upp problemet med att värdesätta olika relationer samt de möjligheter och begränsningar relationerna ger.²² Detta kan bli mycket tydligt i ett projektnätverk där personer och organisationer med olika bakgrund och referenser samarbetar mot ett gemensamt mål. Granovetter menar att sociala system av nätverk som saknar svaga band kan bli splittrade och osammanhängande då det saktar ner spridningen av nya idéer och vetenskaplig utveckling. Detta förklaras med att de mer eller mindre distanserade

¹⁸ Borell & Johansson (1996) sid 14-15

¹⁹ Gustavsen & Hofmaier (1997) sid 9

²⁰ Borell & Johansson (1996) sid 14-15

²¹ Borell & Johansson (1996) sid. 16

²² Granovetter, Mark (1983) *The strength of weak ties: A Network Theory Revisited* i Sociological Theory. Vol. 1 s. 201-233.

bekantskaperna kan öka en aktörs rörlighet. Individer och organisationer som har en nära koppling till varandra har ofta överlappande kontaktnät och delar förmodligen också samma information. Bekantskaper å andra sidan rör sig troligen i andra kretsar och har därför tillgång till ett helt annat kontaktnät och därmed också annan kunskap och information.²³ De flesta nätverksmodeller behandlar, underförstått, starka band och begränsar därmed applicerbarheten till mindre och mer väldefinierade grupper. Styrkan i en relation uppfattas som en kombination av summan tid, den emotionella intensiteten, förtroligheten samt den ömsesidiga nyttan som karakteriserar relationen. Ju oftare aktörer interagerar med varandra desto starkare brukar känslan av vänskap bli mellan dem.²⁴

2.2.3 Strukturella hål och vikten av en brobyggare

Genom att utveckla Granovetters resonemang om att olika relationer är olika mycket värda tittar vi vidare på var i nätverket relationen är lokaliserad. Ronald S. Burt menar att styrkan i den svaga relationen kan anses vara irrelevant om relationens position inte tillåter att styrkan kan tas tillvara på. Låt säga att en aktör inom projektnätverket har ett mycket brett kontaktnät med andra aktörer, utanför nätverkets ramar, som besitter kunskap och information av stor relevans för nätverket som helhet. Om denne aktör inte har en central position eller en position som gynnar informationsflödet genom nätverket kan det leda till att viktig information inte utnyttjas eller rentav går förlorad. Ett *strukturellt hål* uppstår om den centrala position inom ett nätverk som är lokaliserad mellan två grupper i ett nätverk inte binds till varandra genom någon form av kontakt. Grupperna kan vara väl medvetna om varandra men har kanske, som Granovetter belyst, blivit isolerade på grund av de starka banden inom gruppen.²⁵ En person som innehar detta, ibland svaga, band mellan grupperna fungerar som *brobyggare* över det strukturella hålet. Brobyggaren får därmed stor kontroll över informationsflödet och blir en viktig resurs inom nätverket.²⁶

2.3 Event

Valet av fallstudie är ett årligen återkommande event samt de aktörer som står bakom eventet. Dr Donald Getz, professor i Tourism & Hospitality Management beskriver events, eller evenemang, som temporära förekomster, antingen planerade eller oplanerade. Många events är

²³ Granovetter (1983)

²⁴ Granovetter, Mark (1973) The strength of weak ties. *American Journal of Sociology*. Vol 78 s. 1360-1380.

²⁵ Granovetter (1983)

²⁶ Burt, Ronald S. (1997) The Contingent Value of Social Capital. *Administrative Science Quarterly*, Vol. 42, No. 2 s. 339-365

återkommande, såsom musikfestivaler som Roskilde och Arvikafestivalen men också sporttävlingar som US Open, Olympiska spelen och Våruset. Eftersom eventet skapas i kombinationen av dess längd, plats, organisering (program, personal och design) samt de som närvarar har varje event en unik atmosfär som är svår att återskapa år efter år.²⁷

Det finns många olika sätt att kategorisera eller gruppera events utifrån storlek, form och innehåll. Vår fallstudie väljer vi att kalla för ett *special event*. Termen har uppkommit för att beskriva specifika ritualer, presentationer, uppträdanden eller festligheter som är medvetet planerade och skapade för att markera speciella tillfällen eller uppnå särskilda sociala, kulturella eller företagsmässiga mål och syften. Fältet kring special events är numera dock så brett att det är omöjligt att finna en definition som inkluderar alla typer av event. Allen et al. menar att special events definieras bäst utifrån deras kontext. Sett utifrån organisatören är ett special event något unikt förekommande eller repetitivt vid sidan av normala program eller aktiviteter av sponsor- och organisationskroppen.²⁸

2.3.1 Eventet i dess kontext

Idag är det inte längre tillräckligt att i ett event endast möta åskådarnas behov. Eventet måste även möta andra önskemål, statliga syften och regler, media, sponsorkrav och samhällsförväntningar. Förståelsen för ett events miljö och omgivning har därför blivit ett kritiskt element i skapandet av ett framgångsfullt event. För att förstå miljön är det viktigt att eventets organisatör först identifierar de stora aktörer, intressenter och människor samt organisationer som troligen kan komma att påverkas av eventet. Att organisatören har en förståelse för aktörernas syften, vad varje aktör förväntar sig få ut av eventet, och vilka krafter som troligen påverkar deras respons på eventet är av stor betydelse eftersom aktörernas syften och förväntningar ibland står i konflikt med varandra. När förståelse för eventets miljö erhållits har organisatören betydligt bättre förutsättningar att forma och hantera de kreativa elementen av eventet och skapa ett event med ett bra utfall.²⁹ Personen som planerar och leder eventet från idé till genomförande kan vara anställd direkt av eventets värdorganisation eller på kontraktbasis med värdorganisationen som klient. Oavsett vem som är värden bakom

²⁷ Getz, Donald (1997) *Event Management & Event Tourism*. New York: Cognizant Communication Corp. sid 4

²⁸ Allen, Johnny; O'Toole, William; McDonnell, Ian & Harris, Rob (2005) *Festival and Special Event Management*. New York: John Wiley & Sons Inc. sid 11

²⁹ *ibid.*, sid 86

eventet så är denne en nyckelintressent och eventplaneraren bör klargöra dennes mål vid uppstarten av eventplaneringen.³⁰

Många personer väljer ofta att arbeta på samma event flera år. Detta innebär att arbetsuppgifterna i stor utsträckning blir repetitiva både ur individens och ur arbetsgruppens perspektiv. Då de grundläggande komponenterna i arbetet med eventet rutiniseras så skapas en operativ effektivitet i arbetet. Rutiniseringen kan också innebära att arbetet till viss del institutionaliseras.³¹

2.4 Projektnätverk

Eventforskaren Mia Larson menar att eventet kan ses som ett projektnätverk där de olika aktörerna, det vill säga organisationer såsom företag och föreningar, bidrar med sina (del)projekt. Projektet kan i så fall liknas vid en organiseringsprocess där mål och medel ständigt omdefinieras under interaktionen mellan de olika aktörerna.³² Projektnätverket är tidsmässigt begränsat och förändras dynamiskt samt rekonstrueras från ett projekt till ett annat³³, varför det skiljer sig från det mer statiska, långsiktiga och vedertagna nätverket som sträcker sig över flertalet projekt³⁴.

Det faktiska arbetet som krävs för att producera ett event utförs av förenade aktörer vilka inkluderar bland annat allmänheten, privata och frivilliga organisationer. Tillsammans bildar de det så kallade projektnätverket. Projektnätverket beskrivs som en samling relationer där ingen separat aktör kan agera som auktoritär instans för hela nätverket. Nätverket har inte heller några tydliga gränser utan är ”öppet” i den bemärkelse att det inte finns fastställda kriterium för var gränsen går, det vill säga vilka som får eller inte får vara med i nätverket.³⁵

2.4.1 Det politiska torget

Mia Larson har använt det *politiska torget* (Political Market Square – PSQ) som en metafor för att förstå organiseringen och marknadsföringen av ett event. Metaforen framhåller strukturen av projektnätverket som en öppen arena där sammanbundna aktörer agerar och interagerar. Larson menar att teorierna kring nätverk och relationer inte tar upp problematiken med

³⁰ Allen et al. (2005) sid 89

³¹ Larson (2003) sid 92-93

³² ibid., sid 30.

³³ Larson (2002)

³⁴ Larson (2003) sid 30

³⁵ Larson (2002)

interaktionen i nätverk utan snarare är normativ och målar upp en slags idealbild av hur ett nätverk bör se ut.³⁶

PSQ-metajoren motsäger den välkända relationsmarknadsföringen (RM) på flera områden. Även om relationsmarknadsföring fokuserar på relationer, interaktion och nätverk så är perspektivet mycket styrande och siktar på att föreskriva produktiv och effektiv relationsmarknadsföring. PSQ går steget längre och försöker förklara och förstå de politiska aspekterna inom relationsmarknadsföringen. PSQ belyser utöver de långsiktiga relationerna även de kortsiktiga relationerna som finns i ett projektnätverk. Detta är av stor vikt vid exempelvis produktutveckling som förutsätter att vissa relationer avslutas och att nya påbörjas för att det politiska torget skall få tillgång till nya idéer. PSQ-metajoren tar också hänsyn till att inte alla relationer är win-win-situationer då det även finns win-lose och lose-lose-situationer på det politiska torget.³⁷

Genom beslutet att skapa ett event skapas en föreställning om ett politiskt torg där aktörerna får möjlighet att agera. Det politiska torget är tomt innan de första handlingarna ägt rum och kan liknas vid ett vitt ark som med tiden kommer att fyllas av handlingar och interaktion. Syftet med aktörernas handlingar är i grund och botten att utnyttja möjligheterna som eventet skapar genom att upphöja och belysa aktörens vardagliga verksamhet.³⁸

2.4.2 Konflikter och konsensus inom projektnätverket

I ett projektnätverk råder stor osäkerhet då de olika aktörerna är ömsesidigt beroende av varandra samt samexisterar i en omgivning som är fylld av snabba och oförutsägbara förändringar. Det faktum att det råder olika maktnivåer i beroendeförhållandena bidrar i hög grad till osäkerheten och talar också för att använda en politisk metafor för att förstå de beslutsprocesser som äger rum.³⁹ Det politiska torget har en pluralistisk ram som betonar diversiteten i gruppernas intressen både gällande konflikter som ett inneboende och naturligt karaktärsdrag i organisatoriska affärer, samt gällande makt som en kritisk variabel genom vilka konflikter kan lösas⁴⁰.

³⁶ Larson (2002)

³⁷ ibid.

³⁸ ibid.

³⁹ Larson (2003) sid 30

⁴⁰ Larson (2002)

För att en enskild aktör ska kunna framhäva sina egna intressen försöker denne att stärka sin maktposition i projektnätverket. En aktörs maktposition i projektnätverket beror på hur viktiga aktörens resurser är för att nätverket ska fungera, medan beroende har att göra med en aktörs avsaknad av resurser.⁴¹

⁴¹ Larson (2003) sid 30-31

3 Metod

För att ge en bakgrund och begreppsliggöra vårt tillvägagångssätt har vi valt att utgå ifrån D. I. Jacobsens syn på metod som en pragmatisk ansats och hans indelning av åtta faser i undersökningsprocessen. Vi har dock delat in dem något annorlunda och benämnt dem med andra rubriker. Metoddelen ska vara till hjälp för att kritiskt kunna bedöma i hur hög grad resultatet av en undersökning orsakas av metoden, eller om resultatet är en korrekt bild av verkligheten⁴². Vi kommer alltså i detta kapitel att beskriva den process som resulterat i denna uppsats.

3.1 Metodik

För att välja metod måste forskaren veta vad som ska undersökas, ur vilken kontext fenomenet tas och ur vilket verklighetsperspektiv denne väljer att se på det. Vår vetenskapsteoretiska ansats har sin grund i hermeneutiken som från början utformades för tolkning eller förståelse av texter, främst teologiska texter. Det som ligger till grund för ansatsen är att forskaren analyserar och försöker förstå studieobjektet utifrån dess historiska och sociala kontext.⁴³ Det förklaras också som den förståelsebaserade ansatsen, att verkligheten skapas av människor⁴⁴. Inom hermeneutiken anses det att en del av ett fenomen endast kan förstås om den sätts i samband med helheten. Men helheten består också i sin tur utav delar och kan endast förstås utifrån dem⁴⁵.

För att få grepp om verkligheten väljs ofta en induktiv ”från empiri till teori” eller en deduktiv ”från teori till empiri” strategi. Den induktiva strategin innebär att forskaren utgår i från den insamlade empirin utan förväntningar och bildar teorier efter den verklighet som denne iakttagit. Den deduktiva ansatsen innebär att forskaren utgår ifrån sina förväntningar om hur världen och undersökningsfenomenet ser ut vid insamlandet av sitt empiriska material. Förväntningarna grundar sig på tidigare erfarenheter och införskaffad kunskap.⁴⁶ Hypoteserna bildas utifrån kunskap hämtad i teorin och ligger till grund för datainsamlingsprocessen. Detta kräver att forskaren lyckas överföra hypoteserna till den faktiska verkligheten.⁴⁷ Vi intresserade oss för nätverksteorier och införskaffade oss kunskap kring ämnet i ett relativt tidigt skede. Vår kunskap kring ämnet växte och vi utvecklade ett antal fördjupningsområden

⁴² Jacobsen, Dag Ingvar (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur. sid 20

⁴³ Bryman, Alan (2001) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber. sid 25, 370

⁴⁴ Jacobsen (2002) sid 39

⁴⁵ Alvesson, Mats & Sköldberg, Kaj (1994) *Tolkning och reflektion – Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur. sid 115

⁴⁶ Jacobsen (2002) sid 34, 42-45

⁴⁷ Bryman (2001) sid 20

och hypoteser kring dessa. Därefter bestämde vi oss för hur vi skulle inhämta vårt empiriska material och vilken metod som skulle användas för att få fram relevant information kring de önskade områdena. Nätverksteorierna styrde alltså vår datainsamlingsprocess. Det finns vissa svårigheter med att definiera strategin som helt deduktiv då vi till viss del har anpassat teorin efter empirin. Vi har dock inte förändrat vår befintliga teori utan kompletterat den med fler perspektiv efter insamlandet av empirin.

Vid en hermeneutisk ansats faller sig valet av forskningsmetod ofta naturligt på en kvalitativ sådan⁴⁸. Det anses att själva ansatsen eller verklighetsuppfattningen är det som är avgörande för god forskning och samhällsvetenskap. Det argumenteras därför i många fall för ett kvalitativt angrepp då mångtydigheten och tolkningsmöjligheten tillåts i betydligt högre utsträckning inom kvalitativ forskning än i kvantitativ forskning.⁴⁹ Valet av metod för insamling av material har dock alltid konsekvenser för resultatet av en undersökning⁵⁰.

3.2 Kvalitativt angrepp

När undersökningens grundutformning gjorts, väljs en metod för datainsamling som lämpar sig för att komma över den information som eftersöks⁵¹. Kvalitativa studier handlar om att avläsa attityder medan kvantitativa studier främst används för att avgöra hur stor del av befolkningen som tycker på ett visst sätt. Vissa ser valet mellan kvantitativa och kvalitativa metoder som ett val mellan bredd och djup och som ett val av kunskapstyp.⁵² Vi har genomgående använt oss av kvalitativa studier; öppna individuella intervjuer, där respondenten styr samtalet samt öppen telefonintervju. Studien grundar sig på metoder vars resultat förmedlar en bild av hur nätverket och relationerna ser ut aktörerna emellan. För vår undersökning är ett fåtal personers tankar och uppfattning om rådande relationer och nätverk centrala. För detta krävs djupintervjuer snarare än ytlig fakta från ett större antal personer. Fördelen med en kvalitativ ansats är dess flexibla och tolkningsbara egenskaper, vilket gör ansatsen användbar inom flera studieområden⁵³. Valet av kvalitativa studier faller sig också naturligt av den enkla anledningen att vi inte är ute efter att mäta någonting.

⁴⁸ Jacobsen (2002) sid 145

⁴⁹ Alvesson & Sköldbberg (1994) sid 11

⁵⁰ Jacobsen (2002) sid 161

⁵¹ *ibid.*, sid 159

⁵² Bryman (2001) sid 33-36

⁵³ Alvesson & Sköldbberg (1994) sid 11

3.2.1 Datainsamling

Tyngdpunkten i vårt material utgörs av *primärdata*. Primärdata erhålls genom vissa former av möten. Forskaren införskaffar sitt material genom exempelvis intervjuer, observationer eller enkäter, vilket innebär att han/hon går direkt till den primära informationskällan. Fördelen är att materialet är direkt anpassat till själva forskningsfenomenet.⁵⁴ Vår primärdata i form av intervjuer inhämtades främst under vecka 17 i april 2008 då tre nyckelpersoner inom organisationen bakom eventet Drakfestivalen i Sundsvall 2008 intervjuades. Vi kommer senare att benämna dessa som tre olika aktörer, varav en privatperson och två föreningar. Respondenterna är Dan Henriksson, Stefan Lidin och Rolf Lunneborg.

Henriksson är festivalgeneral och den ende som arbetar med eventet på heltid samt får lön för sitt arbete. Han arbetade tidigare som klubbchef i Selånger Bandy, men är numera anställd utav Fagerviks Kanotklubb. Vi ser dock Henriksson som en egen aktör då han är anställd för att arbeta med festivalen och inte har någonting med deras övriga föreningsarbete att göra. Lidin representerar aktören Selånger Bandy i ”alliansen”, som huvudaktörerna själva väljer att kalla samarbetet, och är ny för i år vad gäller arbetet med Drakfestivalen. Han har jobbat åt SCA i Sundsvall i 30 år och varit verksam inom idrotten länge. Sedan millenniumskiftet har han tagit tjänstledigt och studerat beteendevetenskap på Mittuniversitetet i Sundsvall. Lunneborg representerar Fagerviks Kanotklubb och har en yrkesbakgrund som journalist och arbetar numera som redaktionschef på SVT i Sundsvall. Han har varit verksam inom klubben relativt länge och blev tillfrågad att vara med och förnya festivalen för ungefär 6 år sedan.

Vi kompletterade senare det empiriska materialet med en fjärde intervju via telefon med krögaren Kent Nordlund från Bergsåkers Travrestaurang. Travrestaurangen sköter sedan ett år tillbaka all restaurangverksamhet inom Drakfestivalen och hjälpte oss att bredda vår undersökning med ytterligare en aktörs perspektiv.

Sekundärdata definieras ofta som ett komplement för att lyfta fram primärdatan och ger forskaren tillträde till vidare information. Sekundärdata kan exempelvis vara litteratur, tidningsskrifter, databaser eller publikationer. Denna typ av data är inte framtagen för forskningens specifika syfte, vilket medför att ett visst kritiskt förhållningssätt är ytterst

⁵⁴ Jacobsen (2002) sid 152-153

nödvändigt, eftersom att materialet kan vara framtaget för andra sammanhang eller kan vara vinklat.⁵⁵

Den sekundärdata vi använt oss av är främst böcker och ett antal vetenskapliga artiklar. Boken *Samhället som nätverk* är skriven av Klas Borell och Roine Johansson. Klas Borell är professor i sociologi vid Mittuniversitetet, campus Östersund och gästforskar vid Columbus State University i USA där han nyligen utsågs till ”the Mildred Foundation Visiting Professor in European Studies”. Roine Johansson är även han professor i sociologi vid Mittuniversitet, campus Östersund. Andra viktiga teorier har inhämtats från Mark Granovetter, en amerikansk sociolog känd för sitt arbete med sociala nätverk och ekonomisk sociologi. Vidare har vi använt oss av Ronald S. Burts teorier. Ronald S. Burt är professor i sociologi och strategi och är erkänd för sin forskning om sociala nätverk och socialt kapital. För vår specifika studie har Mia Larsons forskning varit av stor betydelse och vi har använt oss av flertalet av hennes publiceringar. Mia Larson kan tituleras som evenemangsforskare och är verksam vid Campus Helsingborg och doktor i företagsekonomi vid Göteborgs Universitet. År 2007 utsågs hon till årets eventforskare utav Svenska Eventakademin.

För att införskaffa mer empiriskt material efterfrågade vi skriftligt material i form av protokoll från diverse möten. Fagerviks Kanotklubb delgav oss ett dokument med de delar i styrelsemötenas protokoll som behandlade Drakfestivalen. Insamlat material som är skriftligt dokumenterat av andra räknas också som kvalitativt⁵⁶.

3.3 Kvalitativa intervjuer

En intervju definieras som en situation som båda parter är införstådda med och görs i ett bestämt syfte. Intervjumaterial utgör sedan länge en av de väsentligaste och mest etablerade källkategorier vid utförande av en fältstudie. Individperspektivet gör det möjligt som forskare att få fram ett material som är erfarenhetsnära, nyansrikt och mångfacetterat. Det finns dock många faktorer som bidrar till vilken form intervjun tar. Intervjun är resultatet av ett samspel som präglas av den kontext den uppkommer i.⁵⁷ Valet av metod föll på *öppen individuell intervju* eftersom vi ansåg att det bäst skulle gynna vårt syfte. Ett av syftena med intervjuerna var att få fram information om relationerna mellan de olika aktörerna bakom

⁵⁵ Jacobsen (2002) sid 152-153

⁵⁶ *ibid.*, sid 185

⁵⁷ Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (1999) *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur. sid 55-59

festivalen. Relationer grundas i personer, varför det var av stor vikt att använda en metod som skulle ge information om de involverade personernas tankar och åsikter. Denna form av intervju syftar till att respondenterna ska känna sig fria i sitt berättande och gynna öppenhet. Genom att välja att träffa personerna separat kan varje enskild individs syn på och tankar kring dessa relationer höras.⁵⁸

3.3.1 Formen för intervjuerna

Tre av intervjuerna gjordes ansikte mot ansikte. Till skillnad mot telefonintervju, tros detta ha en positiv påverkan på respondenten i fråga om att tala om känsliga ämnen⁵⁹. En del av intervjufrågorna berörde konflikter och problem, vilket för många kan vara känsligt att prata om. Förhoppning fanns om att respondenterna skulle utveckla ett förtroende för oss under samtalets gång. Dessutom finns det undersökningar som visar att risken för oärlighet hos respondenterna är större under en telefonintervju än under en intervju ansikte mot ansikte. Ett fysiskt möte ger även möjlighet att förtälja om lögnen förekommer eller vilka känslor olika ämnen medför genom att observera respondentens kroppsspråk.⁶⁰ Vi betraktade respondenternas kroppsspråk och reaktioner under intervjuerna, men uppmärksammade inte några tydliga fysiska reaktioner, förutom något enstaka nervöst skratt vid frågor som berörde känsliga ämnen.

3.3.2 Struktur och frågor

Ingen av de genomförda intervjuerna var vare sig renodlat öppen eller renodlat strukturerad. Den helt öppna intervjun är inte styrd och flyter på som en vanlig konversation. Den strukturerade intervjun följer däremot en i förväg uppgjord mall.⁶¹ Våra fyra intervjuer tog utgångspunkt i en intervjuguide, men ordningen på frågorna ändrades under intervjuernas gång, vissa ströks och många frågor lades till vartefter vi fick ny information. Intervjuguiden hjälpte oss att vid utsvävningar återuppta intervjuens huvudfokus. Undantaget vissa faktafrågor, ställdes samma frågor till Lidin som till Henriksson. Jacobsen skriver att mängden nya uppgifter ofta minskar allteftersom intervjuer avverkas⁶². I de tre djupintervjuer vi genomförde kom dock hela tiden ny information fram då de olika respondenternas tankar kring och perspektiv på vissa situationer skiljer sig åt. Intervjuer bör inte vara kortare än en timme, för

⁵⁸ Jacobsen (2002) sid 160-161

⁵⁹ *ibid.*, sid 161

⁶⁰ *ibid.*, sid 161-162

⁶¹ *ibid.*, sid 162

⁶² *ibid.*, sid 160

att tillräcklig och givande information ska komma fram⁶³. Den sista djupintervjun varade i 40 min medan de första två varade mellan en och två timmar. Vi ansåg dock att Lunneborg gett oss tillräcklig information efter 40 min varför vi avslutade intervjun. Vi valde att vara relativt öppna med vår avsikt med intervjuerna. Redan vid förfrågan om intervju presenterade vi att det bland annat var relationer vi ville undersöka samt att intervjun innehöll frågor där ordet konflikt användes ordagrant. Att vara öppen med avsikten kan dock påverka intervjun negativt genom att den intervjuade blir mer aktsam i sitt informationsgivande⁶⁴. En mp3-spelare användes för att spela in de tre djupintervjuerna, men två stycken av oss antecknade utifall tekniken skulle svika. Att föra anteckningar kan även vara ett sätt att uppmuntra den intervjuade eftersom att antecknandet kan uppfattas som ett tecken på att det denne säger är intressant⁶⁵. Den som inte antecknade hade som huvuduppgift att ställa frågor. På så sätt gavs möjlighet till mycket ögonkontakt, vilket ofta behövs för att ett samtal ska bli givande⁶⁶. Den telefonintervju som genomfördes varade endast 10 min då denne aktör är distanserad från de övriga tre och inte besitter lika mycket erfarenhet och kunskap kring eventet.

3.3.3 Omgivande faktorerers påverkan

Miljön som intervjun sker i har visat sig påverka intervjun och kallas för kontexteffekten⁶⁷. I Henrikssons fall föreslogs platsen av honom själv och intervjun tog plats på en lunchrestaurang i centrala Sundsvall. Eftersom han verkade ha varit där förr och upplevdes bekväm i miljön, skulle platsen kunna ses som en så kallad naturlig miljö. Det finns dock nackdelar med att genomföra intervjuer i naturliga miljöer. Miljön kan bestå av störande moment eller faktorer som förhindrar ärlighet⁶⁸. Miljön ha hämmat Henriksson att lämna känslig information eller sådan information som går emot en positiv bild av festivalen, då det kan tänkas att han inte är ett obekant ansikte i staden samt har i uppgift att marknadsföra Drakfestivalen. Liksom miljön, påverkar intervjuaren respondenten. En viktig faktor för att få till en bra intervju är att det råder tillit mellan de två parterna. Tillit kan skapas genom att intervjuaren/intervjuerna delgivit respondenten information om sig själv/själva.⁶⁹ Redan vid första kontakten med respondenterna presenterades namn och utbildning samt vad vi ville undersöka och varför. I och med att vi för de två senare respondenterna kunde uppge att vi

⁶³ Jacobsen (2002) sid 167

⁶⁴ ibid., sid 165

⁶⁵ ibid., sid 171

⁶⁶ ibid., sid 166

⁶⁷ ibid., sid 164

⁶⁸ ibid., sid 165

⁶⁹ ibid., sid 168

varit i kontakt med Henriksson kan tilltron för oss ha ökat. Under intervjuens gång är det viktigt att den som intervjuar agerar god lyssnare, vilket tar sig uttryck både i hur denne förhåller sig mentalt till situationen samt det som sägs och uttrycks med kroppen. Även när respondenten talar om ämnen som är mindre relevanta är det viktigt att låta personen tala till punkt eftersom avbrott kan vara störande.⁷⁰

3.3.4 Urval

Eftersom öppna individuella intervjuer ofta kräver mycket resurser både i form av tid och pengar, finns det begränsningar för hur många intervjuer som kan genomföras. Urvalet bör grundas på att respondenterna som väljs besitter den kunskap som behövs för undersökningen, samt att de går att lita på. Processen för urvalet består av ett antal faser där den första går ut på att få en översikt av alla de personer som skulle ha varit intressanta att intervjuas ifall resurserna var obegränsade.⁷¹ Då informationen kring festivalen och dess aktörer från början var begränsad, hade vi tankar på att intervjuas alltifrån föreningarna bakom festivalen till eventuella finansiärer, deltagande företag, kommunen och diverse myndigheter. Samtliga skulle kunna sägas ingå i vår population. Genom att prata med festivalgeneral Henriksson fick vi dock en bättre uppfattning om vilka personer som skulle kunna vara av relevans för vår undersökning. En del i urvalsprocessen är även att bestämma sig för en tidsram, det vill säga den period som undersökningen ska behandla⁷². Det är i år nya personer på ett flertal positioner inom föreningarna bakom festivalen och eftersom vår undersökning behandlar de relationer som ingår i festivalens projektnätverk *idag*, fann vi det lämpligast att genomföra intervjuer med dem som besitter de olika positionerna i nuläget. Vad gäller urvalsmetod är det oftast en kombination av olika metoder som används. Genom att använda kvalitativ metod ges möjligheten att vara flexibel och växla mellan olika metoder under arbetets gång.⁷³ Vi använde oss av en kombination av informationsmetoden och snöbollsmetoden. Informationsmetoden bygger på att personer helt enkelt väljs ut för att de tros ha den kunskap och information som behövs för undersökningen. Snöbollsmetoden grundar sig mer i en flexibilitet, genom att inte ha förutbestämda intervjupersoner, utan utgå från den information som fås i en första intervju och därefter välja nästa person.⁷⁴ Eftersom den kontaktuppgift vi kom över på festivalens hemsida gick till Henriksson och han verkade besitta den kunskap och information vi behövde

⁷⁰ Jacobsen (2002) sid 170

⁷¹ *ibid.*, sid 195, 197

⁷² *ibid.*, sid 197

⁷³ *ibid.*, sid 202

⁷⁴ *ibid.*, sid 199, 201

för att starta och komma vidare i vår undersökning, utgick urvalet från informationsmetoden. Därefter grundade sig urvalet i snöbollsmetoden genom att vi via Henriksson fick tips om personer som kunde vara av intresse för vår studie. För varje intervju blev bilden av festivalen, dess nyckelaktörer och betydelsefulla personer i nätverket tydligare. Det bör finnas en marginal i tidsramen som tillåter fler intervjuer än de planerade⁷⁵. Vi hade bokat in två intervjuer innan resan till Sundsvall, vilka genomfördes de första dagarna av vistelsen där. På så sätt fanns utrymme för att boka in fler intervjuer medan vi var på plats i staden.

3.3.5 Transkribering

Intervjuerna transkriberades samma vecka som intervjuerna genomfördes. Transkriberingen kan te sig på olika sätt beroende på kunskapsmålet och vilken analys som ska göras. Det är en process som innebär att översätta ett talat språk till en skriftlig form som gör talet rättvisa samtidigt som texten blir begriplig.⁷⁶ Vi har inte transkriberat allt som sagts under intervjuerna då de innehöll en hel del sidospår som inte ansågs vara relevanta för uppsatsen. Intervjuerna har heller inte förfinats utan översatts rakt av eftersom att vi inte ville riskera att innebörden av viss information skulle gå förlorad eller läggas till av misstag. Detta kändes i synnerhet viktigt då en viss jargong präglade flertalet intervjuer.

3.4 Metodkritik

3.4.1 Validitet och reliabilitet

För att beskriva hur bra datainsamlingen har fungerat i förhållande till syftet med undersökningen används ofta begreppen validitet och reliabilitet. God validitet och reliabilitet är en förutsättning för att våra resultat skall kunna generaliseras och undersökningen anses som ”giltig”. I en studie med kvalitativ ansats får begreppen validitet och reliabilitet relevans för såväl datainsamling som den efterföljande analysen av det införskaffade materialet.⁷⁷

Det råder en viss kritik mot kvalitativ forskning om att den medför en subjektivitet eftersom den grundas i forskarens egen perception. Dessutom har den kritiserats för att det finns svårigheter att noggrant beskriva och förklara undersökningens planering och genomförande. Det menas även att det blir svårt att göra generaliserande slutsatser utifrån undersökningarna eftersom de är svåra att replikera.⁷⁸ I intervjuprocessen är det exempelvis viktigt att inte leda

⁷⁵ Jacobsen (2002) sid 201

⁷⁶ Kaijser & Öhlander (1999) sid 69

⁷⁷ Bryman (2001) sid 257-261

⁷⁸ Bryman (2001) sid 269-272

respondenten till att svara på ett sätt som ger oss den information som vi vill ha. Reliabiliteten skulle i så fall försämrats, men detta har vi försökt att undvika i den mån det har varit möjligt. Istället har det varit en aning svårt att få fram information med god validitet i förhållande till vårt syfte eftersom att empirin införskaffades så förutsättningslöst som den faktiskt gjordes. Vi besitter också en medvetenhet om att gränserna mellan nätverk på organisationsnivå och personnivå ibland kan uppfattas som diffusa. Det går dock inte att intervjua en organisation eller ett nätverk, varför intervjuerna har skett med individer som vi utgår ifrån bedriver de övrigas talan.

Det fanns vissa svårigheter med att få tag i empiriskt material. Detta påverkar både undersökningens reliabilitet och validitet. Vart vi än vände oss blev vi hänvisade till Henriksson. Om detta beror på att det är han som vet allt eller att andra inte vågar säga något utan hans vetskap vet vi inte, men vi får utgå ifrån att vårt empiriska material reflekterar verkligheten. Vissa var också ute på resor emellanåt vilket gjorde att de var onåbara. Vi anser dock att vi fick ut mycket av vårt empiriska material och vi har försökt att utnyttja det till fullo. Studiens art har samtidigt resulterat i att reliabiliteten blir något åsidosatt då relationer är komplexa och projektnätverket rekonstrueras.

3.4.2 Reflektion kring empiriskt material

Användandet av kvalitativa intervjuer är ofta en mycket bra metod, men valet av metod beror på syftet med forskningen. Det är en bra metod såtillvida att den ger utrymme för tolkningar av exempelvis kroppsspråk, uttryck och miljöpåverkan, men metoden ger också utrymme för att svaren av olika anledningar påverkas och därmed mister sin reliabilitet.⁷⁹ Medvetenhet finns om att användning av öppen intervju riskerar att insamlingen av empirin blir selektiv samt att metoden kan påverka resultaten. En nackdel med intervjumetod är intervjuareffekten. Vi tre intervjuare, utöver respondenten, som deltog vid intervjun kan ha haft en stor påverkan på respondenten och dennes svar. Vårt kroppsspråk skickar signaler till denne och möjligt är att beteende och svar då anpassas och att personen i fråga agerar annorlunda än vad den vanligtvis gör.⁸⁰

Andra faktorer som kan ha påverkat resultatet är att intervjun spelades in, att den skedde i stökig miljö samt respondenternas bakgrund. Inspelning av intervjun kan för vissa upplevas

⁷⁹ Kaijser & Öhlander (1999) sid 61-62

⁸⁰ Jacobsen (2002) sid 162

obehagligt⁸¹. Vi frågade respondenterna innan om det var okej för dem att vi spelade in intervjuerna och de svarade ja utan att tveka. Dock är vi medvetna om att de ändå kan ha ogillat det, men vi uppfattade inte att det hade någon negativ påverkan på intervjuerna. Platsen för intervjun är viktig. Den ska vara neutral, avskild och inte allt för stökig. Detta kan ibland vara svårt att skapa. En neutral plats är i många fall stökig. Ljudnivån var ganska hög på de tre platser som intervjuerna utfördes på, vilket medförde att inspelningarna inte blev av bästa kvalitet. Samtidigt tyckte vi att det var viktigt att respondenterna fick välja en plats som kändes neutral för dem och där de kunde känna sig trygga, då även detta kan påverka resultatet av en intervju. Respondenternas bakgrund kan påverka hur de tolkar frågorna och hur de väljer att besvara dem. Henriksson har på sin post som festivalgeneral en tydlig marknadsföringsroll. Detta kan ha medfört att han med hjälp av sitt uttryck förskönat bilden av nätverket och arrangemanget eller att han medvetet uteslutit att diskutera vissa delar. Eftersom han tidigare har arbetat åt Selånger Bandy och nu är anställd av Fagerviks Kanotklubb vet vi inte hur hans egentliga inställning till situationen är och vi kan inte vara säkra på att bakgrunden till uppsägning ser ut på det sätt som han berättat. Lunneborg har en yrkesbakgrund som journalist vilket bör tas i beaktning då han kan besitta en kunskap om hur han ska formulera sig på ett bra sätt för att ”linda in” svaren. Respondenternas bakgrund är dock bara något vi kan ha i beaktning då vi måste utgå från att deras svar är ärliga och korrekta.

Vi har försökt minimera risken för samtliga faktorer genom att utforma intervjuguider med relativt öppna frågor och försökt få respondenten att känna sig trygg i situationen. Vi anser att vi kom åt de nyckelpersoner som är mest relevanta utifrån det valda undersökningsområdet. Vid en större undersökning hade det dock varit intressant att intervjua fler personer från olika arenor och använda fler metoder för att kunna styrka en del argument eller se nätverket ur fler perspektiv. Under intervjuerna kom en del aspekter fram som vi inte hade förväntat oss eller som vi kanske ur ett perspektiv tyckte var mer intressanta än de vi tänkt oss från början, varför viss ändring av fokus blev aktuellt. Det innebar dock ingen större förändring av syfte eller forskningsfrågor, men en del nya infallsvinklar kring teorierna föll sig relevanta.

3.4.3 Litterär källkritik

En stor del utav den litteratur som använts kan betraktas som något förlegad då det mesta publicerades på 70- och 80-talet när det akademiska nätverksbegreppet tog sin form. Det är

⁸¹ Jacobsen (2002) sid 166

ändå relevanta teorier att använda sig av då modern litteratur i många fall grundar sig på tidigare vetenskap. Vi bör dock ha i åtanke att mycket har hänt med nätverksbegreppet och att forskningen kring det har ökat.

Eftersom teorierna kring och definitionerna av nätverksbegreppet, projektnätverket och event är många och i bland otydliga kan det ha påverkat analysens validitet och reliabilitet. Vi har också utgått till mycket stor del från Mia Larsons litteratur och teorier då hon under lång tid bedrivit forskning på samma område som vi studerat. Vi har försökt att läsa hennes teorier med ett kritiskt förhållningssätt, men vår analys skulle kunna tänkas ha blivit färgad av hennes teorier och ställningstaganden. Vad gäller använda artiklar så bedömer vi dem relativt trovärdiga och vetenskapliga då de flesta inhämtats från databasen ELIN. De korta tidningsartiklar som använts kanske inte kan bedömas ha samma trovärdighet, men dessa har enbart använts i syfte att understryka det som respondenterna redan berättat.

4 Drakfestivalen och dess nätverk

För att läsaren ska kunna ta till sig analysen anser vi att en presentation av vårt empiriska material är nödvändig. Vi kommer först att redogöra för upplägget kring Drakfestivalen därefter beskriver vi de tre huvudaktörerna bakom eventet för att skapa en förståelse för hur projektnätverket är uppbyggt.

4.1 Drakfestivalen

Drakfestivalen i Sundsvall har funnits i 17 år och är idag Sveriges största Drakbåtsfestival. Drakfestivalen har omkring 80 tävlande lag i drakbåts tävlingen ”Drakracet” och 35 000-40 000 besökare varje år. I takt med att drakbåtsfestivalerna runt om i landet dött ut har Drakfestivalen i Sundsvall vuxit sig starkare. Detta beror mycket, enligt arrangörerna, på det ständiga utvecklandet av festivalen. Eventet går idag av stapeln under fyra dagar i augusti och definieras som Norrlands största företagskick-off.⁸²

I ”Drakracet” tävlar alla minst två gånger. Först i tävlingen ”Utmaningen” där man har möjlighet att utmana exempelvis konkurrenter, andra avdelningar inom det egna företaget, leverantörer eller samarbetspartners. Därefter kommer tävlingen ”Utslagningen” och bästa tider gäller för avancemang till kvartsfinal och eventuell final. Utöver ”Drakracet” under lördagen finns möjligheter till kundhappeningar och personalaktiviteter med exempelvis varpatävlingar och draklopp. Dagarna bjuder även på underhållning, ”Sundsvallskryss” och ”Ankrace” med vinster på över 40 000 kronor. Ambitionen är att bjuda sundsvallspubliken på kvalitativ underhållning alla festivaldagar, utan entréer.⁸³ Alla dagar har sin egen profilering. Inviingskvällen under onsdagen har blivit en enorm succé enligt arrangörerna. ”Promsen” som dagen kallas går i kulturens tecken och är ett samarbete mellan Drakfestivalen, Nordiska Kammarorkestern, Norrdans, Film i Västernorrland och Teater Västernorrland. På festivalområdet finns givetvis även öltält, restaurangtält och tivoli.⁸⁴

Drakfestivalen är också en stor sponsor till Sundsvalls föreningsliv. I och med ”Drakracet” delas runt 175 000 kronor ut till ungdomsidrotten i Sundsvall⁸⁵. Det är också föreningar som står bakom eventet; Fagerviks Kanotklubb och Selånger Bandy. Utöver dessa två finns det ytterligare en huvudaktör, Festivalgeneral Henriksson. Fagerviks Kanotklubbs ideella timmar

⁸² Henriksson 2008-04-23, intervju med Rolf Lunneborg 2008-04-26

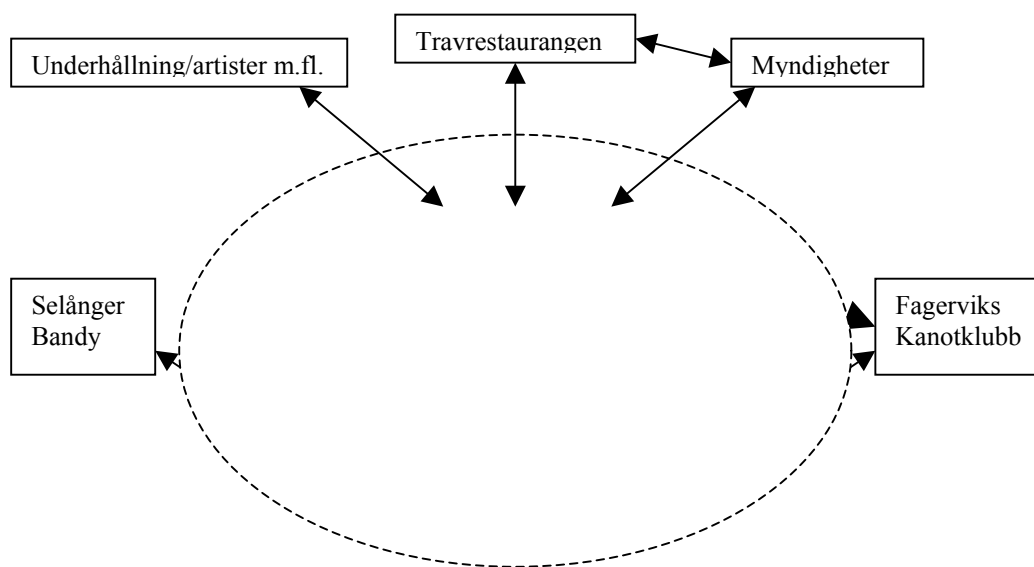
⁸³ Drakfestivalens hemsida. Tillgänglig: <www.drakfestivalen.se> (Läst: 2008-05-02)

⁸⁴ Drakfestivalens hemsida, Lunneborg 2008-04-26

⁸⁵ Drakfestivalens hemsida

görs främst kring vattnet och drakbåtstävlingen, men även kring de andra tävlingarna. All ”markpersonal” kommer från Selånger Bandy, som hjälper till med servering, säljer lotter, håller ordning i parkeringshuset och städar upp efter festivalen. Föreningarnas medlemmar arbetar ideellt under festivalen. Intäkterna från festivalen delas så att hälften av intäkterna går till vardera förening.⁸⁶

Figur 1: Figuren beskriver hur projektnätverket bakom Drakfestivalen ser ut.

Källa: Fritt tolkad nätverksmodell

4.2 Fagerviks Kanotklubb

Fenomenet drakbåtstävlingar uppstod under 90-talet på ”uppdrag” av Svenska Kanotförbundet. Fagerviks Kanotklubb tog då på sig att arrangera en drakbåtstävling i Sundsvall och blev innehavare av rättigheterna till arrangemanget eftersom rättigheterna endast kan ges till en kanotklubb.⁸⁷ Fagerviks Kanotklubb är en liten förening med god ekonomi. Den goda ekonomin har byggts upp på grund av arrangemanget som är deras största intäktskälla. Runt 50 % av föreningens intäkter kommer ifrån Drakfestivalen. Skulle arrangemanget dö ut skulle det innebära ganska stora problem för föreningen enligt Lunneborg. Fagerviks Kanotklubb har inte några konkreta, formulerade mål med arrangemanget, men syftet är främst av ekonomisk karaktär. Representanterna från Fagerviks Kanotklubb som arbetar med Drakfestivalen byts ut med jämna mellanrum. Avtal med samarbetspartners i samband med festivalen förnyas varje

⁸⁶ Henriksson 2008-04-23

⁸⁷ Henriksson 2008-04-23, Lunneborg 2008-04-26

år och kan endast förnyas av Fagerviks Kanotklubb eftersom att de är innehavare av rättigheterna till arrangemanget.⁸⁸

4.3 Selånger Bandy

Selånger Bandy blev tillfrågade av Fagerviks Kanotklubb att vara med som samarbetspartner vid uppstarten av eventet och de har nu arrangerat Drakfestivalen tillsammans i 17 år⁸⁹. I Selånger Bandys styrelse finns det två eller tre personer som sitter på poster sammanbundna med festivalarbetet och som ingår i ”alliansen”. Det är en blandning av nya och gamla som kommer och går beroende på hur organisationen formas. Selånger Bandy arbetar med ordförandelös styrelse och verksamheten är uppdelad på uppdrag.⁹⁰ ”Ibland är jag ordförande, ibland sekreterare och ibland bara ledamot på mötena” säger Lidin⁹¹. Selånger Bandy fick en helt ny styrelse ifjol och så kommer det även att bli nästa år, posterna byts då och då. Selånger Bandy har inte heller några konkreta, formulerade mål med arrangemanget, men syftet är även för dem främst av ekonomisk karaktär då festivalen är deras näst största intäktspost. Lidin menar att festivalen är intäktsgenererande och ger marknadsföringsvärde.⁹² Selånger Bandy har varit skuldsatta och konkurshotade de senaste åren vilket har föranlett särskilda avtal med Fagerviks Kanotklubb⁹³. Kontakten med Henriksson och Fagerviks Kanotklubb tättnar allteftersom festivalen närmar sig⁹⁴.

4.4 Festivalgeneral - Dan Henriksson

Henriksson är den tredje, men kanske viktigaste aktören bakom eventet. Han är anställd av Fagerviks Kanotklubb, men jobbar med Drakfestivalen på heltid och har ingenting med föreningens övriga verksamhet att göra. Han är också den ende som får lön för sitt arbete. Henriksson har arbetat länge med Drakfestivalen, men arbetade tidigare som klubbchef åt Selånger Bandy. När föreningen ändrade fokus och omorganiserade sin verksamhet avgick Henriksson, men anställdes senare istället av Fagerviks Kanotklubb då de ansåg att han var en nyckelperson i arbetet med Drakfestivalen.⁹⁵ ”Nu representerar jag inte någon klubb egentligen. Jag är den som är anställd för att utföra arbetet så att säga. Sedan har klubbarna

⁸⁸ Lunneborg 2008-04-26

⁸⁹ ibid.

⁹⁰ Intervju med Stefan Lidin 2008-04-25

⁹¹ ibid.

⁹² ibid.

⁹³ Lunneborg 2008-04-26, Lidin 2008-04-25

⁹⁴ Lidin 2008-04-25, Henriksson 2008-04-23

⁹⁵ Henriksson 2008-04-23, Lidin 2008-04-25, Lunneborg 2008-04-23

egna representanter” säger Henriksson⁹⁶. Tillsammans med sin ”chef” Lunneborg från Fagerviks Kanotklubb står han för planerandet av festivalen. Däri ingår bland annat avtalsupprättande, visst beslutsfattande, marknadsföring och schemaläggning. Lunneborg anser att Henriksson är den som står för det praktiska arbetet⁹⁷. Även Lidin menar att Henriksson är den kreativa som hittar på lite nytt och jobbar framåt, men att han kanske inte är så duktig på att förvalta. ”Danne blir den som tar mest ansvar eftersom han dessutom är avlönad på det här. De andra är ju med ideellt. Dan är ju spindeln i nätet så att säga” säger Lidin.⁹⁸

⁹⁶ Henriksson 2008-04-23

⁹⁷ Lunneborg 2008-04-26

⁹⁸ Lidin 2008-04-25

5 Analys

Vi kommer i detta kapitel att redogöra för resultatet av vår studie. Vi har utgått ifrån de teorier som presenterades i vår teoretiska ram för att få en teoretisk förankring i vår analys av empirin. Till att börja med kommer vi att se på Drakfestivalen ur ett mer övergripande nätverksperspektiv med fokus på vad som utmärker events och projektnätverk. Därefter utvecklar vi vårt resonemang genom att fördjupa oss i relationer; hur de är uppbyggda, vilken betydelse de har samt deras effekt på nätverket.

5.1 Drakfestivalen som event och projektnätverk

Polisen vill ha bort företagstälten till nästa år. Vi kanske kan ha ett gemensamt tält för de tävlande företagen.

Stim vill ha pengar för musiken.

Polisen vill ha en 3 dubbling av vaktstyrkan till nästa år.⁹⁹

Ovanstående utdrag är hämtat från Fagerviks Kanotklubbs mötesprotoll från den 17 oktober 2007. Mötespunkten, som rör Drakfestivalen i Sundsvall, visar i korthet hur olika aktörer inblandade i festivalen agerar och interagerar. Både teorierna kring nätverk och kring projektnätverk diskuterar att samspelet mellan de olika aktörerna i ett nätverk är av en komplex natur där aktörerna spelar olika roller som kan vara föränderliga över tid¹⁰⁰. Ett projektnätverk definieras som tidsmässigt begränsat och dynamiskt föränderligt samt rekonstruerbart från ett projekt till ett annat¹⁰¹.

5.1.1 Innovation som överlevnadsinstinkt

Projektnätverket för Drakfestivalen har dock till viss del haft samma utseende sedan starten år 1992. Detta eftersom huvudaktörerna, Fagerviks Kanotklubb och Selånger Bandy, har varit desamma. Dessutom finns det fortfarande personer som besitter samma poster sedan flera år tillbaka, till exempel Henriksson och Lunneborg, vilket medför en likhet i projektnätverket från år till år. Den rekonstruktion och ständiga förändring som projektnätverk ofta karakteriseras av¹⁰² kan därför riskera att bli hämmad i Drakfestivalens fall. Samtidigt kan effektiviteten gynnas av att samma personer deltar i ett projekt i flera omgångar. I och med att arbetsuppgifter upprepas och blir repetitiva kan det bidra till en operativ effektivitet i arbetet med projektet. Inom projektnätverket brukar det dock finnas en ambition att förnya och förändra.¹⁰³

⁹⁹ Protokollutdrag, Fagerviks Kanotklubb 2007-10-17

¹⁰⁰ Hägg & Johansson (1982) sid 14, Larson (2003) sid 30-31

¹⁰¹ Larson (2002)

¹⁰² ibid.

¹⁰³ Larson (2003) sid 92-93

Det är tre stycken drakbåtsfestivaler i Sverige som har överlevt. För tio år sedan poppade det här upp och då fanns det jättemånga. Och det är väl för att vi hela tiden har förnyat och byggt ut själva festivalen från att vara bara en båtävling att det nu är en kulturvecka. Ju mer nytt folk som kommer in och kommer med nya tankar och är kreativa så hittar man nya saker hela tiden som man kan bygga på. Och det gör att intresset från företagen som finns här runt omkring blir intressantare.¹⁰⁴

I alliansen för Drakfestivalen byts fyra representanter ut årligen¹⁰⁵. På så sätt kan projektnätverket få ny input, vars innehåll beror på den erfarenhet och kunskap personerna besitter samt hur bra det redan existerande nätverket är på att ta tillvara på de nya idéerna. Detta är en av anledningarna till att event aldrig går att återskapa utan präglas av en unicitet¹⁰⁶. Vad gäller Selånger Bandys tre representanter så är de inte direkt involverade i planeringsarbetet av festivalen. De har ingen större inverkan på hur festivalens program ska se ut, utan kommer in i det skedet då arbetspass ska fastställas. Selånger Bandy får besked om ungefär hur många personer som behövs för arbetet kring och under festivalen, varefter Selånger Bandy gör upp om arbetspass och schema med sina medlemmar.¹⁰⁷ Att organisationer och aktörer bidrar med sina delprojekt ligger visserligen helt i linje med ett events arbetsprocess¹⁰⁸, men det kan hos Selånger Bandys representanter finnas outnyttjade resurser i form av exempelvis kontaktnät, kreativitet och innovation som skulle kunna användas redan i planeringsprocessen.

5.1.2 Inte i samma båt, men ror mot samma mål

I och med att projektet består av mindre delprojekt hos de olika aktörerna kan det liknas vid en organiseringsprocess där mål och medel ständigt omdefinieras under interaktionen dem emellan¹⁰⁹. Sedan ett år tillbaka sköter Travrestaurangen i Bergsåker all restaurangverksamhet under festivalen¹¹⁰. Då ”alliansen” har ändrat avtalen vad gäller restaurangverksamheten behöver krögaren inte betala en procentandel av deras intäkt till alliansen, istället betalas en fast avgift för att få ha en serveringsplats på festivalområdet¹¹¹. Förändringarna avseende restaurangverksamheten har medfört att Travrestaurangen är mer fristående än vad tidigare aktörer haft möjlighet att vara. Denna självständighet gör att deras insats tydligare framstår

¹⁰⁴ Lidin 2008-04-25

¹⁰⁵ Henriksson 2008-04-23, Lidin 2008-04-25, Lunneborg 2008-04-26

¹⁰⁶ Getz (1997) sid 4

¹⁰⁷ Henriksson 2008-04-23, Lidin 2008-04-25

¹⁰⁸ Larson (2003) sid 30

¹⁰⁹ ibid.

¹¹⁰ Intervju med Kent Nordlund 2008-05-20

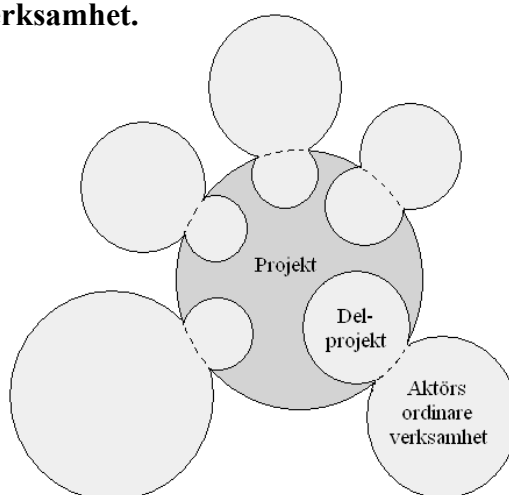
¹¹¹ Henriksson 2008-04-23

som ett delprojekt i eventet som helhet eftersom Travrestaurangen har möjlighet att arbeta utifrån sina egna syften och mål. I och med att intäkterna går oavkortat till den egna verksamheten sporrar det aktören till att förmedla en bild av sig själva som serviceinriktade krögare med kvalitetsprodukter. Detta har i sin tur en positiv effekt på hela eventet.

/---/ De har köpt huvudområdet, VIP-området och så har de även köpt de här två fast food-ställena som vi brukar ha. Vi brukar ha en wok eller langos och ett hamburgeri. Så de har köpt allting. /.../ De krögarna, som vi hade på den tiden, de marknadsförde inte sig själva någonting, utan förväntade sig att vi skulle göra det. Och det tror jag också är en av anledningarna till att det kom mycket mer folk och växte lite förra året, för att vi bytte krögare och gjorde en ny deal och tog betalt för varje område. För de hade egna utskick till sina, mailade sitt kontaktnät och sina kunder, hade egen annons i tidningen, köpte egen annons i bladet som vi har. Då är ju de ännu mer taggade på att få mycket folk till sig. Vi sålde alltså mer förra året på onsdagen än vad vi sålde på två år, alltså på åtta dagar.¹¹²

I Figur 2 tydliggörs i enlighet med Allen et als teorier kring special events hur ett event, eller projekt, kan ligga utför en aktörs ordinarie verksamhet. Larson menar dessutom att de enskilda aktörernas medverkan i eventet kan tolkas som mindre delprojekt. Dessa skapar tillsammans huvudprojektet, det vill säga eventet. Vi har valt att se Drakfestivalen som ett special event eftersom festivalen är ett tydligt exempel på något som framtagits i syfte att leverera specifika ritualer, presentationer, uppträdanden och festligheter. Drakfestivalen är dessutom specifikt skapad för att uppnå sociala, kulturella och företagsmässiga mål och syften vilket också är definitionen av ett special event.¹¹³

Figur 2: Figuren visar ett projekt och med dess inneboende delprojekt sammankopplade till aktörernas ordinarie verksamhet.

Källa: Fritt tolkad efter Allen et al. (2005) & Larson (2003)

¹¹² Henriksson 2008-04-23

¹¹³ Allen et al. (2005) sid 11

För de flesta aktörer i projektnätverket kring Drakfestivalen stämmer det att deras medverkan är någonting som sker vid sidan av normala program och aktiviteter. Särskilt tydligt är det om vi ser på de två huvudarrangörerna Selånger Bandy och Fagerviks Kanotklubb. Drakfestivalen som i begynnelsen var ett sportevent har med tiden kommit att få en stark kulturprägel och beskrivs idag som ett kulturevent. Lidin berättar att man har ”/.../ byggt ut själva festivalen från att vara en båtävling till att det nu är en kulturvecka. /.../”.¹¹⁴ Både Fagerviks Kanotklubb och Selånger Bandy är i grund och botten sportföreningar. Vi menar därför att det som festivalen faktiskt står för idag faller lite utanför föreningarnas grundintressen. Exempelvis vill Selånger Bandy ha kvar sporten i fokus:

/---/ det får ju inte bli för stort för föreningen heller för vårt huvudintresse måste ju ändå vara att spela bandy /.../ annars kan det ju bli så att alla som är med i organisationen – ja, vi vill vara med i festivalkommittén – sedan det här med bandyn blir då en bisak.¹¹⁵

Föreningarnas satsningar och aktiviteter är relaterade till deras grundintressen medan deras engagemang i Drakfestivalen ligger utanför deras normala program och aktiviteter. Även om medverkan i eller organisering av olika event kan vara en del av ”traditionellt” föreningsarbete för att exempelvis marknadsföra sig, så är det något som sker vid sidan av den vardagliga verksamheten. Allen et al. understryker att det är just genom kontexten som eventet ska definieras¹¹⁶.

Väljer vi att fokusera på andra aktörer inom eventet så blir definitionen av special events inte längre lika tydlig. Festivalgeneral Henriksson arbetar med Drakfestivalen på heltid, varför eventet utgör hans huvudsyssla. Henriksson kan likställas med ett outsourcat eventbolag som har eventplanering som yrke. Han menar själv att han inte representerar någon klubb utan är anställd för att organisera eventet¹¹⁷. Ett annat exempel är Travrestaurangen för vilka eventet kan ses som något som tillhör den vardagliga verksamheten. Restaurangverksamheten utgörs inte endast av de restauranger som de bedriver, de arbetar även med catering och har stor erfarenhet kring liknande uppdrag. Nordlund medger att Drakfestivalen utgör en stor del av deras cateringverksamhet, men att uppdraget som sådant inte skiljer sig nämnvärt från andra

¹¹⁴ Lidin 2008-05-25

¹¹⁵ ibid.

¹¹⁶ Allen et al. (2005) sid 11

¹¹⁷ Henriksson 2008-05-23

cateringuppdrag.¹¹⁸ Det går därför att diskutera om de själva ser Drakfestivalen som ett special event.

5.1.3 Vikten av förståelse när skilda intressen förenas

Med undantag från Henrikssons roll i Drakfestivalen ser vi övriga aktörers medverkan som enskilda delprojekt i vilka de går in med olika syften, förväntningar och förutsättningar. Det är dock viktigt att Henriksson skapar sig en förståelse för events miljö och omgivning. För att förstå miljön menar Allen et al. att det är viktigt för eventets organisatör att identifiera de stora aktörer, intressenter och människor samt organisationer som troligen kan komma att påverkas av eventet¹¹⁹. Eftersom att kommunikationen aktörerna emellan främst sker genom Henriksson är det också han som har lättast att skapa sig en överblick över organisationen och läsa av olika aktörers ställningstaganden. Även om två aktörer inte har någonting med varandra att göra och inte har något behov av att kommunicera med varandra ingår de i samma projektnätverk. De olika syften, förväntningar och förutsättningar som de har kan skapa dynamik i projektnätverket vilken kan ha positiv eller negativ påverkan på relationer och slutprodukt. När förståelse för eventets miljö erhållits har organisatören betydligt bättre förutsättningar att forma eventet och hantera det som uppstår på vägen¹²⁰. Med tanke på Henrikssons position som nyckelperson blir det extra viktigt för honom att vara lyhörd och skaffa sig kunskap kring de medverkande aktörerna och övriga intressenter som eventuellt kan komma att påverkas av eventet. Ser vi till Figur 2 är det av stor vikt att Henriksson inte begränsar sig till att endast se på vad som händer inom projektets ramar. Genom att skapa en medvetenhet om aktörernas ordinarie verksamheter underlättas också förförståelsen för deras intressen i och förväntningar på Drakfestivalen.

Självklart är det inte bara viktigt att Henriksson är insatt i de olika aktörernas verksamheter. Medvetenhet om varandra och en acceptans för olikheter är viktigt för alla aktörer som samverkar inom projektet. Efter 17 års samarbete mellan Selånger Bandy och Fagerviks Kanotklubb finns det naturligtvis en medvetenhet om den andres verksamhet. Samarbetet har enligt föreningarna fungerat bra under alla år, men vi ser dock att aktörernas förståelse för varandra har börjat vackla i och med den situation Selånger Bandy har försatt både sig själva och Fagerviks Kanotklubb i på grund av hoten om konkurs.

¹¹⁸ Nordlund 2008-05-20

¹¹⁹ Allen et al. (2005) sid 86

¹²⁰ ibid.

5.2 "Välkommen till mitt politiska torg!" säger grindvakten

Att se Drakfestivalen som ett projektnätverk åskådliggör ett flertal unika attribut. Det finns dock ett problem med att kategorisera nätverk på det sättet. Larson har som tidigare nämnt försökt undkomma de normativa nätverksteorierna genom att införa ett politiskt perspektiv. Det finns en risk att komplexiteten i nätverket försvinner och en homogenitet tar över i strävan efter att sätta en etikett på något¹²¹. Genom att likställa nätverket med ett politiskt torg (PSQ-metaforen) framhävs istället komplexiteten. Så fort aktörer går in på det politiska torget börjar de interagera med varandra. Vissa aktörer är centrala medan andra befinner sig i periferin på det politiska torget.¹²² I Drakfestivalens projektnätverk är Henriksson, Selånger Bandy och Fagerviks Kanotklubb centrala aktörer medan aktörer som Travrestaurangen, uppträdande artister och band befinner sig i periferin. Event och projektnätverk, vilka skapas av temporära organisationer, innefattar ofta många kortsiktiga relationer¹²³. PSQ-metaforen åskådliggör de kortsiktiga relationerna samt behandlar deras betydelse för eventet. Resonemanget kring metaforen framhäver de möjligheter till en föränderlig produkt som kortsiktiga relationer skapar.

5.2.1 En färgskiftande festival – vem håller i penseln?

Genom att många aktörer är med via kortsiktiga insatser finns chans för eventets arrangörer att involvera andra aktörer vid nästa event och därmed förändra eventet.¹²⁴ I år får Drakfestivalen tillskott i form av en grupp som kallar sig Drillflickorna¹²⁵. Henrikssons uttalande visar på den öppenhet som finns för nya aktörer i projektnätverket:

/---/ Men vissa utskick som vi har också, uppmanar vi andra föreningar "Har ni en bra idé och vill lägga den tillsammans med oss på Drakfestivalen, så gör vi gärna det. Vi har ju organisationen på plats. Ni tar med er idén och utför arbetspassen runt i kring./---/."¹²⁶

Accessen till politiska torg varierar och tillgången till ett visst politiskt torg beskrivs som antingen öppen eller stängd. Den öppna accessen kan vara mer eller mindre kontrollerad, då av en så kallad grindvakt.¹²⁷ Vi menar att tillgången till Drakfestivalens projektnätverk präglas av den öppna formen. Det är många som är intresserade av att delta på underfestivalen och

¹²¹ Law, John & Hassard, John (1999) *Actor Network Theory and after*. Oxford: Blackwell Publishers. sid 8-9

¹²² Larson (2002)

¹²³ ibid.

¹²⁴ ibid.

¹²⁵ Henriksson 2008-04-23

¹²⁶ ibid.

¹²⁷ Larson (2002)

festivalgeneral Henrikssons inställning är att alltid säga ja om det finns tid och plats för aktiviteten i fråga. Torget för eventet upplevs som stort då gränser för vilka personer som får delta och aktiviteter som får äga rum verkar varken bestämda eller särskilt tydliga.

.../ på onsdagen hyr vi alltid in någon som är lite kändis .../ Nu i år är det Jan Åström som är med på alla de här 'Rhapsody in Rock' och hans kompis kommer med, som spelar på läpparna och heter Svante Drake. Men han sa det, Janne Åström: 'Men va fan, Drakfestivalen, då tar jag med min kompis, han spelar på läpparna.' Den killen har någon egen show som han gör och jag vet inte vad han gör.¹²⁸

Däremot behöver de aktörer som vill delta i eventet alltid ett godkännande, vilket oftast kommer från Henriksson som kan jämföras med det politiska torgets grindvakt. När det gäller större deltagande och sponsorer brukar Henriksson vända sig med förfrågan till alla i "alliansen", men det är ändå oftast han som i slutändan har kontakt med och lämnar besked till de intresserade deltagarna eller sponsorerna.¹²⁹

5.2.2 Nya ansikten – gamla organisationer

PSQ-metaforen belyser vikten av att vissa relationer avslutas och nya påbörjas för att nätverket ska få tillgång till nya idéer och produktutveckling¹³⁰. Det gäller såväl de ovan diskuterade aktörerna i periferin, liksom de mer centrala aktörerna. I Drakfestivalens "allians" byts som tidigare diskuterats, representanter ut från år till år, vilket blir en möjlighet för projektnätverket att få nya tankar, förslag, kunskap och erfarenhet. Graden av förändringsdynamik avgör om det uppstår förändring eller stagnation¹³¹. I nuläget är det svårt att kategorisera projektnätverket för Drakfestivalen som antingen turbulent eller stabilt. Det finns två anledningar till detta. Det beror dels på att en del personer är kvar på sina poster sedan lång tid tillbaka medan många andra poster årligen tillsätts med nya personer, dels på att arrangemanget bakom Drakfestivalen är på väg att förändras och att en egen organisation som sköter det håller på att arbetas fram¹³². Till att börja med påverkas turbulens inom projektnätverket av att det sker utbyte av personer varje år på en del poster. Det medför att arrangörerna lever i ovisshet om vilka de kommer arbeta med följande år och därmed inte kan förutse hur mycket och av vilken typ av arbete de själva kommer att behöva bidra med. Turbulens bör dock inte anses som negativt. Att nya personer kommer in i projektnätverket ger

¹²⁸ Henriksson 2008-04-23

¹²⁹ *ibid.*

¹³⁰ Larsson (2002)

¹³¹ *ibid.*

¹³² Lunneborg 2008-04-26

tillfälle för innovation och nya idéer¹³³. De flesta personer som fyller posterna som byts ut har andra arbeten och deltar i arbetet med festivalen ideellt. I och med att de har andra yrken kan de bidra med annan erfarenhet, kunskap och perspektiv. Ytterligare en faktor som påverkar turbulensen inom projektnätverket är att Drakfestivalen är på väg att få en egen organisation som helt ska ägna sig åt arbetet med eventet.

Vi kan inte ha det så här löst som vi har haft det utan vi måste bli proffsigare, vi tecknar ju ganska stora avtal och så, och det är ju det jobbet som vi hållit på med väldigt mycket de senare åren. Att styra upp och få någon slags styrning på det här va. Få kanske någon riktig styrelse på något bolag som är här i stan.¹³⁴

Att en helt egen organisation som ska ägna sig åt Drakfestivalen håller på att ta form innebär att hela det politiska torget med dess aktörer påverkas. Projektnätverk präglas generellt sett av osäkerhet på grund av avsaknad på information om omvärlden samt de olika beroenden och maktrelationer som de innefattar¹³⁵. Arrangemanget av festivalen har ända sedan start grundats i ett samarbete med inslag av roterande arbetsuppgifter, mindre klara arbets- och ansvarsfördelningar och utbyte av poster. Dessa förhållanden menar vi har påverkat osäkerheten inom projektnätverket och därmed stabiliteten. Även om skapandet av Drakfestivalen sker i samverkan mellan olika organisationer så är det individerna som representerar organisationen som skapar relationerna. Det finns dock en skillnad mellan organisationsnätverk och personnätverk. Organisationen kan nämligen representeras av olika individer och behålla kontinuiteten trots att organisationsrepresentanterna byts ut.¹³⁶

/.../ ett långsiktigt samarbete har ju pågått så jag tycker att föreningarna har hittat sina roller i det här och jag skulle vara förvånad om man inte vill fortsätta samarbetet. Och det är klart att det kommer och går folk i en sån här allians också, så kan det ju vara personbundet och då kan det ju bli att den personen som blivit utsedd inte passar in. Men i och med att man inte sitter där på livstid så ska det väl inte vara några bekymmer i och med att man byter ut dem som kanske inte passar i ramen.¹³⁷

Teorier kring projektnätverk behandlar oftast bara långsiktiga relationer. PSQ-metaforen tar dock hänsyn till både kortsiktiga och långsiktiga, vilket tydliggörs inte bara genom kortsiktiga kontrakt med årets artister eller leverantörer, men också genom den mängd kortsiktiga relationer föreningrepresentanterna emellan som präglar relationen mellan Selånger Bandy och Fagerviks Kanotklubb.

¹³³ Larsson (2002)

¹³⁴ Lunneborg 2008-04-26

¹³⁵ Larson (2003) sid 30

¹³⁶ Gustavsen & Hofmaier (1997) sid 10

¹³⁷ Lidin 2008-04-25

5.2.3 Finns det bara en vinnare?

Inom projektnätverket för Drakfestivalen kan relationen mellan de två föreningarna Fagerviks Kanotklubb och Selånger Bandy beskrivas som långsiktig. Genom att använda PSQ-metaforen kan politiska aspekter av nätverket studeras och förhållanden inom nätverket tydliggöras¹³⁸.

/---/ det blev lite bekymmer eftersom de var tvungna att fatta så stora nya viktiga beslut när det gäller deras verksamhet som påverkar oss indirekt och de fattade beslut utan att fråga och meddela oss så att vi liksom stod där i en ganska knivig situation. Hur ska vi kunna fortsätta arbetet med Drakfestivalen om bolaget försvinner...?¹³⁹

Att Selånger Bandys ekonomiska situation utgör en risk för festivalen utgörs till största del av att föreningen är på gränsen till konkurs¹⁴⁰. Om konkursen realiseras blir det omöjligt att fortsätta samarbetet. Relationen mellan Fagerviks Kanotklubb och Selånger Bandy anser vi därför i PSQ-metaforens termer definieras som en win-lose-situation, där Selånger Bandy vinner på relationen medan den för Fagerviks Kanotklubb innebär vissa risker. I fråga om win-lose-situation handlar det i här fallet inte om att Fagerviks Kanotklubb *inte* vinner på relationen, utan snarare vad de förlorar i jämförelse med om samarbetspartnern varit en annan.

5.3 Resurser och maktförhållanden

Mönstret av relationer mellan aktörerna anses vara det som är viktigast vid en nätverksanalys och först därefter är aktörernas egenskaper av intresse¹⁴¹. Med andra ord går det att säga att det är det sociala kapitalet som är av störst betydelse, medan humankapital uppmärksammas i andra hand¹⁴². I projektnätverket för Drakfestivalen finns olika typer av relationer/socialt kapital, det vill säga det värde som skapas *mellan* människor. Vissa av dessa relationer är mindre starka än andra och en del kan till och med beskrivas som icke-existerande. Värdet av det sociala kapital som relationerna ger beror till stor del på var i nätverket, och mellan vilka individer, de finns.¹⁴³ Som ovan diskuterats sätter teorierna det sociala kapitalet framför det humana kapitalet¹⁴⁴. Vi menar dock att ingen är underordnad den andre och att de inte går att särskilja. Det är individer som utgör relationerna och som i grund och botten skapar dem.

¹³⁸ Larson (2002)

¹³⁹ Lunneborg 2008-04-26

¹⁴⁰ *Selånger Bandy begärda i konkurs*. Sveriges Radio P4 Västernorrland. Tillgänglig: <<http://www.sr.se/cgi-bin/vasternorrland/nyheter/artikel.asp?Artikel=1617184>> (Läst: 2008-05-10)

¹⁴¹ Borell & Johansson (1996) sid 14-15

¹⁴² Burt (1997)

¹⁴³ *ibid.*

¹⁴⁴ Borell & Johansson (1996) sid 14-15

5.3.1 Socialt kapital – stödtrådar i nätet

Att veta vem, när och hur något skall koordineras är en funktion av chefens kontaktnätverk inom och utanför organisationen¹⁴⁵. I nätverket för Drakfestivalen ser vi både Henriksson och Lunneborg i två former av chefspositioner. Henrikssons roll som festivalgeneral ger honom en central position bland de medverkande och han har dessutom kommit att bli den person som många av de inblandade aktörerna ser som huvudansvarig eftersom det är Henriksson som koordinerar vem, när och hur saker skall göras¹⁴⁶. Lunneborgs roll som ordförande i ”alliansen” är dock också av stor vikt.

Rolf har ju mandatet från Fagerviks styrelse att göra en bra Drakfestival och då säger han till mig att 'Nu skärper du dig Danne och så gör du en bra Drakfestival'. Annars får jag skäll. /---/
Ja, så hugger Fagervik handen av Rolf så hugger Rolf huvudet av mig.¹⁴⁷

Samarbetet mellan Lunneborg och Henriksson är av god karaktär och har pågått sedan ungefär 6 år tillbaka¹⁴⁸. Dem båda utgör viktiga positioner inom projektnätverket tack vare gott socialt kapital. Då människor är sammankopplade med andra människor i förhållanden där de förlitar sig på varandra, är förpliktigade att hjälpa varandra och beroende av varandra så blir tillgångar lätt låsta i suboptimala relationer. En individs position i strukturen av dessa relationer kan vara en tillgång i sig själv, sett som socialt kapital.¹⁴⁹ Både Henriksson och Lunneborg får därför en högre avkastning på deras humankapital eftersom deras position gör det möjligt att identifiera och utveckla de mer lönande möjligheterna för Drakfestivalen.

5.3.2 En oersättlig grindvakt

Som vi tidigare nämnt går kommunikationen huvudsakligen genom Henriksson och han får därmed kontroll över den information som flödar inom projektnätverket och får möjlighet att påverka vem som delges den. En aktör i denna position får stor makt och blir en typ av grindvakt¹⁵⁰. Henriksson blir mycket viktig för de icke-existerande relationerna inom projektnätverket i och med att det är han som har kontakt med många andra aktörer både inom och utom projektnätverket. Samtidigt som en person med ett stort kontaktnät och en position

¹⁴⁵ Burt (1997)

¹⁴⁶ Lidin 2008-04-25, Lunneborg 2008-04-26, Nordlund 2008-05-20

¹⁴⁷ Henriksson 2008-04-23

¹⁴⁸ ibid.

¹⁴⁹ Burt (1997)

¹⁵⁰ Borell & Johansson (1996) sid 16

av Henrikssons typ innebär en stor resurs för projektnätverket, innebär det också risker. Försvinner han, riskerar många kontakter att försvinna med honom. Projektnätverket blir sårbart eftersom många relationer, avtal och samarbeten är så hårt knutna till en person.

Dan /---/ För oss är han ju en nyckelperson för hela arrangemanget. Om inte han finns där, då står vi där i en jätteknepig situation va.¹⁵¹

Den andra nyckelpersonen, Lunneborg, är på sätt och vis en minst lika viktig resurs eftersom han i sin roll som ordförande företräder ”alliansen” och står som ansvarig för hur Drakfestivalen utvecklas.

/.../ Rolf Lunneborg /.../ Det är Fagerviks starke man, jätteduktig och mycket bra kontaktnät och han är ju redaktionschef på SVT här i Sundsvall.¹⁵²

Lunneborg är till skillnad från Henriksson inte avlönad för det arbete han bidrar med i Fagerviks Kanotklubb och inom ”alliansen”. Den förfrågan om att tillsätta mandatet som Drakfestivalansvarig kom i och med att han hade en son och en dotter som på den tiden var aktiva i kanotklubben¹⁵³. Men även som ”förälder” är Lunneborgs bidrag till projektnätverket med sitt kontaktnät och relationer av stor vikt. Vi misstänker att en stor del av dessa human- och sociala kapital är ett resultat från hans yrkeskarriär inom journalistiken.

5.3.3 Spindeln – den centrala brobyggaren

Inom projektnätverket för Drakfestivalen kan de relationer mellan ”alliansen” och andra deltagande aktörer ses som icke-existerande. Relationen mellan ”alliansen” och Travrestaurangen, som serverar mat och dryck vid festivalen, utgörs egentligen inte mellan dessa två aktörer utan binds samman via festivalgeneral Henriksson.¹⁵⁴ Det är Henriksson som kommunicerar med de båda aktörerna och har en relation till de båda. Han fungerar därigenom som en länk mellan dem. Vi ser dock att det inte behöver vara en icke-existerande relation som skapar denna brobyggargenposition. Många aktörer väljer att kommunicera genom en brobyggare eftersom relationen med den tredje parten inte är lika stark eller kanske något mer distanserad.

Det är svårt att avgöra hur relationen mellan Selånger Bandy och Fagerviks Kanotklubb hade sett ut i fall Henriksson inte besuttit positionen som festivalgeneral men tänkbart är att det

¹⁵¹ Lunneborg 2008-04-26

¹⁵² Henriksson 2008-04-23

¹⁵³ Lunneborg 2008-04-26

¹⁵⁴ Nordlund 2008-05-20

hade förekommit ett så kallat strukturellt hål mellan föreningarna. I dagsläget fylls det eventuella strukturella hålet av Henriksson, varför enbart spekulationer kring detta kan göras. I och med sin roll som länk mellan aktörerna får han makt att styra informationsflödet mellan de två aktörerna. En person med stor kontroll över informationsflödet blir en viktig resurs för nätverket¹⁵⁵. Drakfestivalens projektnätverk består av fler relationer som skulle kunna medföra strukturella hål ifall Henriksson försvann. Vi uppfattar honom som en nyckelperson i projektnätverket. Henriksson är den förste person vi fick kontakt med och den person som alla senare hänvisat till. Det märktes ganska tidigt under våra studier att han var den som satt på mest kunskap kring festivalen. Att andra i projektnätverket kallar honom just för spindeln i nätet säger en hel del. Henriksson som enskild aktör och de egenskaper han besitter anser vi har stor betydelse för hur relationerna ser ut inom projektnätverket samt den position han har fått. Genom att han varit med i planerandet i flera år och organisationen kring festivalen har varit mycket löst hållen, har han kunnat samla på sig tyst kunskap som är svår att överföra.

5.4 Räcker den gemensamma historien?

Det starka bandet mellan Selånger Bandy och Fagerviks Kanotklubb synes vara en av anledningarna till att samarbetet gällande Drakfestivalen fortsätter. Den historiska aspekten, liksom de kontakter som redan är etablerade mellan föreningarna, stärker relationen. Eftersom föreningarna består av individer går det inte att bortse från det faktum att samarbetet skapar relationer individerna emellan och att den kommunikation som äger rum stärker dessa band. När viktiga beslut rörande festivalen ska fattas går förfrågan ut till åtminstone de fyra, under vintern drivande personerna. Dessa fyra personer är Rolf Lunneborg och Åsa Alidasdotter från Fagerviks Kanotklubb, festivalgeneral Dan Henriksson och Kenneth Bodin från Selånger Bandy. Innan beslut fattas måste alla fyra tycka till om det beslutet gäller, vilket kan vara nya aktiviteter under festivalen eller nya samarbetspartners.¹⁵⁶ Den kontinuerliga kontakten stärker relationen och känslan av vänskap¹⁵⁷. Det skapas personliga relationer som kommer att påverka arbetsrelationen och utfallet av arbetet.

5.4.1 En lojal vän i blåsväder – förtroendet upp till bevis

Granovetter hävdar att svaga band kan vara en tillgång för aktören men det är osäkerheten hos densamme som bestämmer användbarheten. En mycket osäker aktör kan exempelvis ha ett

¹⁵⁵ Burt (1997)

¹⁵⁶ Henriksson 2008-04-23

¹⁵⁷ Granovetter (1983)

stort behov av en eller flera skyddande kontakter inom dess närhet medan en individ eller organisation med resurser att falla tillbaka på kan undvika att bli beroende av en annan specifik aktör och har därför möjlighet att utforska andra alternativ.¹⁵⁸ Vi vill inte påstå att Fagerviks Kanotklubb är ”osäker” som aktör men i dagsläget begränsas de av det starka bandet till Selånger Bandy. Beroendet av en samarbetspartner och medvetenheten om den bad will och förlorade erfarenhet som ett avbrutet samarbete skulle innebära låser dem vid eventuellt utforskande av andra alternativ, trots att där finns mängder av intressanta samarbetspartners med vilka relationerna är svagare.

Förtroende är en ytterligare faktor som kan tänkas bidra till det starka band som ligger till grund för det fortsatta samarbetet kring festivalen. Trots att Selånger Bandy ekonomiskt sett befinner sig i ett nödläge har Fagerviks Kanotklubb gett klubben förtroende att i alla fall vara med att anordna årets festival. Selånger Bandy har på något sätt under årets diskussioner kring ett eventuellt fortsatt samarbete lyckats övertyga Fagerviks Kanotklubb om att de är att lita på.

./.../ Selånger är väl en förening med ett ekonomiskt underskott som vi bär med oss. Så det är klart det att man måste ju lita på varandra som föreningar också, även om man har skulder så är man solid för dagen så att säga. Och att man på något sätt i alla fall tar en ekonomisk kontroll över verksamheten. Och det är klart att det måste man kanske bevisa för varandra, och att man lägger lika mycket timmar i själva framtagandet utav nästa års...¹⁵⁹

Många personer inom projektnätverket har påstått att Drakfestivalen är av större betydelse för Fagerviks Kanotklubb än för Selånger Bandy. Lunneborg svarade tydligt att Fagerviks Kanotklubb är den av de två föreningarna som är mest beroende av arrangemanget¹⁶⁰. Lidin berättade att ”Det här är väl den stora grejen för dem för att kunna ekonomiskt köra sin verksamhet”¹⁶¹. Dessa personers uttalanden pekar på att Fagerviks Kanotklubb till stor del är beroende av Drakfestivalen och det den genererar. Att Selånger Bandy kan visa att de är en samarbetspartner att lita på blir därför av stor vikt för Fagerviks Kanotklubb.

5.4.2 Ensam är inte stark

Mellan alla företag som på något sätt är beroende av varandra finns det mer eller mindre starka inslag av konflikt och konsensus¹⁶². Relationen mellan Fagerviks Kanotklubb och Selånger Bandy är mycket intressant på grund av olika rådande förhållanden och resursinnehav. Mycket

¹⁵⁸ ibid.

¹⁵⁹ Lidin 2008-04-25

¹⁶⁰ Lunneborg 2008-04-26

¹⁶¹ Lidin 2008-04-25

¹⁶² Hägg & Johansson (1982) sid 45-46

står på spel i relationen mellan de två föreningarna. Fagerviks Kanotklubb äger rättigheten till festivalen men de behöver en samarbetspartner för att genomföra den. Fagerviks Kanotklubb får inte ut något mer än arbetskraft till festivalens dagar från Selånger Bandy och flera andra föreningar och organisationer står på kö för att ersätta Selånger Bandy. Lunneborg nämnde att det finns andra potentiella samarbetspartners som skulle kunna ge input till festivalen och bidra med resurser som Selånger Bandy inte har. Det skulle kunna leda till ett mervärde för festivalen och generera större vinst.

Om vi leker med tanken att samarbetet mellan Selånger och Fagervik skulle spricka så står ju föreningarna i kö.¹⁶³

/---/ jag skulle kunna tänka mig att det för själva arrangemangets del finns andra partners som skulle vara väl så intressanta /.../ som har om man säger en fräckare framtoning i stan än vad kanske både Selånger och Fagervik har.¹⁶⁴

Som tidigare diskuterats kan event liknas vid ett politiskt torg, PSQ-metaforen, där aktörer med motstridande intressen utför ett slags maktspel¹⁶⁵. Fagerviks Kanotklubb och Selånger Bandy delar uppdraget att arrangera Drakfestivalen, men mål och intressen kan skilja sig åt, varför konflikter kan uppstå. För Fagerviks Kanotklubb är det av stor vikt att ha en medarrangör som sköter sig väl och som de vet har kapacitet att utföra det arbete som krävs, samt att festivalen ger intäkter. För Selånger Bandy består intresset dels av de intäkter festivalen ger, dels av den positiva marknadsföring som deltagandet ger.

/---/ Det är också ett stort värde när man pratar med andra sponsorer som vill marknadsföra sig med vårt varumärke. Så då är det bra att man är med på evenemang som marknadsför Sundsvall och ja, att vi gör någonting mer än att bara spela bandy.¹⁶⁶

Relationen innebär att det existerar en form av ömsesidigt beroende mellan de två föreningarna. Selånger Bandy menar själva att intäkterna från Drakfestivalen endast är en av många inkomstkällor, men vi anser att festivalen är mer betydelsefull än så för föreningen eftersom de trots allt är hotade av konkurs. Selånger Bandy bidrar med medlemmars arbetskraft till Drakfestivalen, vilket vi finner vara en relativt liten resursförbrukning i förhållande till den intäkt festivalen ger.

¹⁶³ Henriksson 2008-04-23

¹⁶⁴ Lunneborg 2008-04-26

¹⁶⁵ Larsson (2002)

¹⁶⁶ Lidin 2008-04-25

5.4.3 Vem lämnar en vän i nöd?

Det ömsesidiga beroendet är typiskt för relationer i ett projektnätverk och skapar en osäkerhet¹⁶⁷. Det har skrivits relativt många artiklar om Selånger Bandys ekonomi vilket ger negativ marknadsföring. Bland annat står det i publicerade artiklar att föreningen är begärd i konkurs samt att kronofogden är trött på Selånger Bandy¹⁶⁸. Det är inte säkert att allmänheten känner till att föreningen står bakom Drakfestivalen, men det kan leda till negativt rykte och en sämre bild av festivalen som skapar oro kring hela arrangemanget.

/---/ om jag vore i Selångers kläder, de har ju liksom varit med i 17 år och jobbat med arrangemanget, så skulle ju jag uppleva det inte särskilt kul att inte få vara med längre. Sen så kan det ju innebära att man får ”bad will” kring det, att man hanterar en partner på det sättet.¹⁶⁹

Trots vissa av de ovan diskuterade faktorerna talar emot Selånger Bandy som samarbetspartner, väljer Fagerviks Kanotklubb att fortsätta samarbetet även detta år. En av anledningarna till detta beslut kan bero på den dåliga marknadsföring som ett utbyte av Selånger Bandy kan innebära. Det finns förmodligen personliga relationer inom och utom projektnätverket som skulle kunna rubbas om samarbetet förändrades i och med att Drakfestivalen är en populär mötesplats för både näringsliv och allmänhet. I en relativt liten stad som Sundsvall finns det en risk att ett utbyte av samarbetspartner blir en allmän angelägenhet. Det långvariga samarbetet kan ha medfört en trygghet och har för arrangörerna blivit en naturlig del av festivalen. Ett avslut på den relation som till stor del präglats av ett ömsesidigt beroende skulle alltså kunna innebära konflikter mellan flera parter.

Vi kan inte med säkerhet visa på vad som ligger bakom det fortsatta samarbetet mellan föreningarna. Eftersom relationerna består av individer med tankar och känslor kan det mycket väl vara så att det är hjärtat som bestämmer. Drakfestivalen är fylld av delad nostalgi och vem vill förstöra något sådant?

¹⁶⁷ Larson (2003) sid 30

¹⁶⁸ *Selånger Bandy begärda i konkurs, Kronofogden trött på Selånger*. Idrottens Affärer Tillgänglig: <http://www.idrottensaffarer.com/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=1015> (Läst: 2008-05-10)

¹⁶⁹ Lunneborg 2008-04-26

6 Summering och slutsatser

Innan vi summerar vår uppsats vill vi se tillbaka på syftet med vår studie. Syftet var att belysa de relationer som samexisterar i ett projektnätverk, samt visa på hur faktorer inom projektnätverket och i dess omgivning påverkar relationerna samt vilken effekt detta har på projektets arbetsprocess. Till hjälp hade vi tre forskningsfrågor;

- *Hur ser relationerna ut och var finns de lokaliserade inom projektnätverket Drakfestivalen?*
- *Vilka resurser finns i projektnätverket och vilken betydelse har dessa för de olika aktörerna?*
- *Hur kan olikartade organisationer, mål och intressen hos huvudaktörerna bakom eventet/i projektnätverket påverka relationerna inom nätverket?*

Med utgångspunkt i att Drakfestivalen är ett så kallat *special event* är vi medvetna om att det är genom kontexten som ett event ska definieras. Eventet kan därför uppfattas olika beroende på vilken aktör som ombeds definiera det. Genom att jämföra Drakfestivalen med ett *politiskt torg* uppfattar vi både kortsiktiga och långsiktiga relationer. Ett event och projektnätverk som Drakfestivalen skapas av temporära organisationer vilka innefattar många kortsiktiga och mer flyktiga relationer, ofta lokaliserade i nätverkets periferi med *svagare band* till övriga aktörer. Samtidigt präglas Drakfestivalens centrala delar av långsiktiga relationer med *starka band*, då främst relationerna mellan de tre parterna i ”alliansen”.

Även om skapandet av Drakfestivalen sker i samverkan mellan olika organisationer så är det individerna som representerar organisationerna som skapar relationerna. Individernas humankapital är därför av stor betydelse men kan inte optimeras om där inte finns ett stödande socialt kapital. Därför blir både Granovetters teori om *svaga och starka band*, samt Burts teori om *strukturella hål* av stor vikt vid utvärderandet av resurserna. Henriksson och Lunneborg har båda centrala positioner, mycket erfarenhet och ett stort kontaktnät vilket vi ser som relevanta resurser för Drakfestivalens projektnätverk. Den maktposition som ett slags *grindvakter* och *brobyggare* dessa två individer besitter innebär också risker. Väljer någon av dem att lämna nätverket riskerar många kontakter att försvinna med denne. Projektnätverket blir sårbart eftersom många relationer, avtal och samarbeten är så hårt knutna till en person/aktör.

Diskussionerna kring nätverk och relationer är komplexa och det är svårt att med säkerhet avgöra vad som är ett direkt resultat av ett agerande eller interagerande. Genom att uppmärksamma de olika aktörernas mindre *delprojekt* som projektnätverket består av åskådliggörs en organiseringsprocess där mål och medel ständigt omdefinieras under interaktionen dem emellan. En ökad medvetenhet om dessa delprojekt kan skapa en förståelse för varandra och gemenskap inom nätverket. En viss *dynamisk förändring* sker kontinuerligt i projektnätverket då relationerna skapar olika former av ömsesidigt beroende som präglas av *konflikt* eller *konsensus* i varierande grad. Konflikten gällande den ekonomiska situation som Selånger Bandy befinner sig i har uppenbarligen påverkat relationerna till Fagerviks Kanotklubb samtidigt som det starka bandet ständigt funnits där och hållit samman parterna. I situationer av osäkerhet och turbulens har förtroende en avgörande roll i det fortsatta samarbetet.

Den rationalitet som de teoretiska modellerna förutsätter går inte att förvänta sig när modellerna appliceras på verkligheten. Människan är en irrationell varelse som trots sin rationella medvetenhet om vad som är bäst, rent teoretiskt, ofta låter känslor och instinkter komma emellan. Eftersom organisationer i grund och botten består av människor kan en del till synes irrationella beslut ligga till grund för hur situationer och förhållanden ser ut.

7 Avslutande reflektioner

Genom den valda metoden, det vill säga kvalitativa intervjuer, har vi kunnat ta del av de involverade personernas tankar kring och uppfattningar om relationerna i projektnätverket. Eftersom organisationer i grund och botten består av individer fann vi det naturligt att hämta information från enskilda individer inom projektnätverket. Vi finner att de intervjuer som genomfördes gav mycket information om projektnätverket och en bra bild av hur aktörerna samexisterar. Relationer är dock komplexa företeelser vilka till stor del grundas i en subjektivitet. Det medför att det alltid är svårt att beskriva en relation, varför vårt syfte inte består av att påstå något utan endast belysa viktiga faktorer i ett projektnätverk och dess inneboende relationer. Vi upplevde svårigheter i utförandet av vår undersökning då önskad dokumentation ej gick att få tag på samt att vissa personer var svåra att få kontakt med. Dessutom lovades vi intervjusvar som aldrig levererades. Vi har i efterhand förstått att valet att undersöka ett projektnätverk av mindre karaktär vars arrangörer till stor del arbetar ideellt, har inneburit att dokumentation som vi från början antagit skulle finnas faktiskt inte fanns. Samtidigt som projektnätverkets storlek och dess ostrukturerade arbetssätt har inneburit svårigheter för undersökningen, tror vi att det bidragit till att vi lyckats komma personerna nära.

Vi vill återvända till det inledande citatet för att visa på hur ett arrangemang som är så stort idag har utvecklats ur något så löst och litet, tack vare ideellt arbetande människors engagemang. Citatet belyser hur stor betydelse några få individer kan ha för skapandet av ett stort event. Vi anser att organisationen bakom eventet inte utvecklats i samma takt som eventet. Då eventet med åren blivit större och större samt idag involverar stora summor och avtal finner vi det intressant att stor del av arbetet fortfarande grundas i ideellt arbete.

Vid en undersökning av större omfattning hade det varit intressant att exempelvis intervjua personer som varit med tidigare år, göra en deltagande observation samt studera fler aktörer och perspektiv. Studier av event och projektnätverk tar oftast utgångspunkt i större event. Vi anser att studier av mindre event är av minst lika stort intresse eftersom vi menar att personerna inom dem kan vara lättare att komma nära och att dynamiken inom projektnätverket blir mer framträdande. Eftersom projektnätverket Drakfestivalen befinner sig i ett utvecklingsstadium tycker vi det skulle vara spännande att fem år framåt i tiden studera

projektnätverket igen. Har arbetsprocessen effektiviserats? Hur har relationerna och projektnätverket i stort påverkats?

Ansats för vidare forskning kring event och projektnätverk skulle kunna vara en jämförelse mellan olika event där organisationsformerna bakom dem skiljer sig från varandra, exempelvis event arrangerade av ett vinstdrivet eventbolag, en helt ideell förening och en myndighet. Vidare forskning kan ha tydligare fokus på de kortsiktiga relationerna till aktörerna i projektnätverkets periferi, i synnerhet kopplat till teorierna om politiska torg. Forskning skulle även kunna behandla hur näringslivet påverkas av ett liknande event som Drakfestivalen.

Följande frågor skulle vara intressanta att göra studier kring:

- Kan samma engagemang hos alla deltagande aktörer inom ett projektnätverk uppnås trots olika poster och förutsättningar?
- Kan individer i projektnätverk, från organisationer med olika intressen och förutsättningar, utveckla en organisationskultur för ett kollektivt handlande?
- Hur kan man få alla inblandade aktörer inom ett projektnätverk bestående av stor del ideellt arbete att inse vikten av deras agerande och interagerande? Hur gör man för att uppnå professionalism i ideellt arbete?

8 Källförteckning

7.1 Tryckta källor

- Allen, Johnny; O'Toole, William; McDonnell, Ian & Harris, Rob (2005) *Festival and Special Event Management*. New York: John Wiley & Sons Inc.
- Alvesson, Mats & Sköldbberg, Kaj (1994) *Tolkning och reflektion – Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Borell, Klas & Johansson, Roine (1996) *Samhället som nätverk – Om nätverksanalys och samhällsteori*. Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, Alan (2001) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Engwall, Mats (1999) *Jakten på det effektiva projektet*. Stockholm: Nerenuis & Santérus.
- Getz, Donald (1997) *Event Management & Event Tourism*. New York: Cognizant Communication Corp.
- Gustavsen, Bjørn & Hofmaier, Bernd (1997) *Nätverk som utvecklingsstrategi*. WSOY Finland: SNS Förlag.
- Hägg, Ingemund & Johansson, Jan (1982) *Företag i Nätverk – Ny syn på konkurrenskraft*. Kristianstad: Studieförbundet Näringsliv och Samhälle.
- Jacobsen, Dag Ingvar (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur.
- Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (1999) *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Larson, Mia (2003) *Evenemangsmarknadsföringens Organisering: Interaktion mellan aktörer på ett politiskt torg*. Örnsköldsvik: European Tourism Research Institute (ETOUR).
- Law, John & Hassard, John (1999) *Actor Network Theory and after*. Oxford: Blackwell Publishers.

7.2 Vetenskapliga artiklar

- Burt, Ronald S. (1997) The Contingent Value of Social Capital. *Administrative Science Quarterly*, Vol. 42, No. 2 sid 339-365.
- Gadde, Lars-Erik & Araujo, Luis (2006) Business Recipes, Historical Narratives And The Discovery Of Networks. *The IMP Journal* Vol. 1, No. 3.
- Granovetter, Mark (1983) The strength of weak ties: A Network Theory Revisited. *Sociological Theory*. Vol. 1 sid 201-233.
- Granovetter, Mark (1973) The strength of weak ties. *American Journal of Sociology*. Vol. 78 sid 1360-1380.

Larson, Mia (2002) A Political Approach to Relationship Marketing: Case Study of the Storsjöyran Festival. *International Journal of Tourism Research*. Vol. 4, No. 2 sid 119-143.

7.3 Elektroniska källor

Drakfestivalens hemsida. Tillgänglig: <www.drakfestivalen.se> (Läst 2008-05-02).

Gustafsson, Jonas (2002) Framgångsrika kluster är regionens klister. Institutet för entreprenörskaps- och småföretagsforskning. Tillgänglig:

<http://www.esbri.se/artikel_visa.asp?id=148>. (Läst 2008-05-13)

Kronofogden trött på Selånger. Idrottens Affärer Tillgänglig:

<http://www.idrottensaffarer.com/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=1015> (Läst: 2008-05-10)

Selånger Bandy begärda i konkurs. Sveriges Radio P4 Västernorrland. Tillgänglig:

<<http://www.sr.se/cgi-bin/vasternorrland/nyheter/artikel.asp?Artikel=1617184>> (Läst: 2008-05-10)

7.4 Empiriska källor

7.4.1 Intervjuer

Henriksson, Dan. Festivalgeneral. Restaurang Viktoria, Sundsvall 2008-04-23.

Lidin, Stefan. Selånger Bandy. Restaurang Tandoori, Sundsvall 2008-04-25.

Lunneborg, Rolf. Fagerviks Kanotklubb. Vårmassan Nordichallen, Sundsvall 2008-04-26.

Nordlund, Kent. Krögare. Travrestaurangen i Bergsåker, Sundsvall 2008-05-20.

7.4.2 Dokument

Utdrag ur mötesprotokoll. Fagerviks Kanotklubb. Sundsvall 2008-05-13.

9 Bilagor

Bilaga 1 – Ursprunglig intervjuguide till djupintervjuerna

Intervjuguiden reviderades något inför varje intervju beroende på respondent.

Hur skulle du beskriva arrangerandet av Drakfestivalen?

Vilka huvudområden anser du att arrangerandet av Drakfestivalen består av?

Hur har ni fördelat ansvaret och arbetsuppgifterna inom Fagerviks Kanotklubb?

Vad är Fagerviks Kanotklubbs intresse av att vara med och arrangera Drakfestivalen?

Vad är målen för er med att arrangera eventet?

Stämmer det att du är representant från Fagerviks Kanotklubb i den allians som upprättats för arrangerandet av Drakfestivalen?

Finns det några fler representanter från Fagerviks Kanotklubb i alliansen?

Hur länge har Fagerviks Kanotklubb varit med och arrangerat Drakfestivalen?

Vet du vilka som arrangerade Drakbåtsfestivalen innan ni blev delaktiga?

Vem kom på idén om att upprätta en allians mellan Fagerviks Kanotklubb och Selånger Bandy?

När upprättades den?

Hur gick ni till väga vid upprättandet?

Kan du beskriva vad alliansen går ut på?

Hur ser ansvarsfördelningen inom alliansen ut?

Hur ser arbetsfördelningen ut inom alliansen?

Har ni något skriftligt avtal för alliansen?

Hur fattas beslut rörande Drakfestivalen?

Skulle du kunna beskriva relationen till Selånger Bandy?

Hur ofta har du/annan representant kontakt med representanterna från Selånger Bandy?

Hur sker kontakten inom alliansen/mellan aktörer involverade i eventet?

Tycker du att det är tillräcklig omfattning?

Tycker du att det är den/de bästa formen/formerna för kontakten? Varför?

Finns det några intressen eller mål hos Fagerviks Kanotklubb och Selånger Bandy som är svåra att förena?

Har det förekommit konflikter inom alliansen/mellan aktörer involverade i eventet?

Vilken aktör inom alliansen skulle du säga har mest inflytande?

Vilken betydelse har Drakfestivalen för er rent ekonomiskt?

Genererar festivalen någon vinst? Om ja, hur hanteras denna vinst?

Bilaga 2 – Intervjuguide, Kent Nordlund Travrestaurangen i Bergsåker

Berätta om Travrestaurangen.. Vilka är ni och vad gör ni?

Kan ni beskriva Drakfestivalen, vad det är och vad det står för?

Vad betyder Drakfestivalen för er/dig?

Hur länge har ni samarbetat med Drakfestivalen?

Vilka anledningar finns det till att samarbeta med Drakfestivalen?

Hur startade samarbetet?

Vilka förväntningar hade ni då?

Vilka uppgifter har ni åtagit er under festivalen?

Sker det någon form av planeringsarbete före festivalen och hur ser det i så fall ut?

Vilka personer har ni kontakt med angående samarbetet och hur förlöper kontakten?

Har andra parter blivit inblandade i samarbetet?

Har det någon gång uppstått konflikter eller meningsskiljaktigheter mellan er och andra aktörer inom Drakfestivalen?

Vilka förväntningar har ni inför framtiden vad gäller samarbetet med Drakfestivalen?

Med tanke på de förändringar som har skett från förra året, i och med det nya VIP-tältet, hur har detta påverkat er?

Övriga tankar kring samarbetet?

Bilaga 3 – Protokollsutdrag Fagerviks Kanotklubb, Drakfestivalärenden

080312

7: Drakbåt

Drakbåtsfestivalen blir 9-10 Augusti. Krävs arbete hela veckan före.

071017

13: Drakbåten

Polisen vill ha bort företagstålten till nästa år. Vi kanske kan ha ett gemensamt tält för de tävlande företagen.

Stim vill ha pengar för musiken.

Polisen vill ha en 3 dubbling av vaktstyrkan till nästa år.

070912

7: Drakbåten

Selånger accepterade och undertecknade avtalet för samarbetet med Drakfestivalen och Drakbåtsfestivalen. Avtalet finns hos Christer.

070815

Dan Henriksson kom och berättade hur arrangemanget gått och vilka planer alliansen har framåt bla:

En lista med förbättringsområden, ex fler vakter nästa år, inhägnat ner till vattnet.

Dan och Rolf presenterade kontraktet mellan FKK och Selånger som godkändes av mötet och kommer att presenteras för Selångers styrelse.

070711

6: Drakbåt

80 anmälda hittills.

Det mesta är under kontroll.

Klubben står för anmälningavgifter till drakloppet On 8 Augusti.

Agenda: Ti 7: Bryggisättning mm 16.00

On 8: Drakloppet kl 17.00

To 9: Drakkampen kval 18.00

Fre 10: Drakkampen final 18.00

Lö 11: Drakbåtstävling

070510

6: Drakbåt

35 anmälda hittills. Mässan gick bra, förhoppningsvis ger den resultat. Tina Holmvall kliver in i alliansen som drakkampsansvarig.

Diskussioner om att köpa båtarna – inget resultat. Om vi skall köpa – kolla skick.

Hemsida – Drakfestivalen.se

070314

6: Drakbåt

Det är bara vi som arrangerar i Sverige i år.

En till ledamot behövs för alliansen. Denne kommer att hålla i Drakkampen. Sofia kollar med Tina Holmvall om hon kan ta uppdraget.

Anmälan/utskick kommer att delas ut på vårmässan. Där kommer vi även att behöva hjälp från medlemmar i båset.

061220

9: Drakbåt

Drakbåtsalliansen kommer att profilera sig på bla. Vårmässan.

Idag är Rolf Lunneborg och Åsa Alidasdotter representanter i Drakbåtsalliansen. Vi behöver en till. Frågan skjuts till nästa möte.